

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.27.2.2023

**Pan
Andrzej Raj
Dyrektor
Karkonoskiego Parku Narodowego**

Karkonoski Park Narodowy
ul. Cieplicka 196
58-570 Jelenia Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/062 – „Zarządzanie ochroną przyrody w parkach narodowych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Karkonoski Park Narodowy ¹ , ul. Cieplicka 196, 58-570 Jelenia Góra.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Raj, Dyrektor Karkonoskiego Parku Narodowego ² od 1 sierpnia 2011 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Warunki organizacyjne realizacji zadań związanych z ochroną przyrody parku narodowego i zarządzaniem jej zasobami.2. Opracowanie dokumentacji niezbędnej do planowania i realizacji ochrony przyrody parku narodowego i zarządzania jej zasobami.3. Realizacja zadań związanych z ochroną przyrody parku narodowego i zarządzaniem jej zasobami oraz ich wpływ na zachowanie i ochronę zasobów przyrodniczych parku.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 do dnia zakończenia kontroli ³ z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Maria Ossowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/140/2023 z 1 września 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str. 1)

¹ Dalej również: KPN, Park.

² Dalej: Dyrektor KPN lub Dyrektor Parku.

³ Tj. 13 października 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Karkonoski Park Narodowy prawidłowo realizował zadania mające na celu zachowanie i ochronę różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, zwierząt i grzybów.

Dyrektor KPN zapewnił właściwą organizację i realizację zadań związanych z ochroną przyrody oraz zarządzaniem jej zasobami. W KPN prawidłowo opracowano przy tym dokumentację niezbędną do planowania i realizacji ochrony przyrody i zarządzania jej zasobami w oparciu o Plan ochrony obowiązujący od 25 maja 2021 r. i zadania ochronne przed tym okresem. Prawidłowa realizacja przez KPN zadań związanych z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami przyczyniła się do zachowania i ochrony zasobów przyrodniczych parku.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność KPN i dotyczyły: [1] zatrudnienia czterech osób, związanych z merytorycznym zakresem zadań ochrony przyrody KPN, z pominięciem trybu konkursowego określonego w obowiązujących zarządzeniach dyrektora KPN w sprawie kontroli zarządczej; [2] stwierdzonych w trakcie oględzin NIK ubytków muru oporowego w trzech miejscach na niebieskim szlaku Kocioł Małego Stawu - Droga Jubileuszowa oraz braku zabezpieczeń w tych miejscach przed upadkiem turystów z wysokości; [3] niewywiązania się w 2021 r. z wymogu określonego w art. 31 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁶, dotyczącego przekazania Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska⁷ danych dotyczących oceny realizacji ochrony obszaru Natura 2000 w odniesieniu do obszaru specjalnej ochrony ptaków (ostatni raport dotyczący „dyrektywy ptasiej”⁸ został przekazany przez KPN w 2018 r.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjne realizacji zadań związanych z ochroną przyrody parku narodowego i zarządzaniem jej zasobami

Opis stanu faktycznego

1.1. Powierzchnia Karkonoskiego Parku Narodowego ogółem wynosiła 5 951,4213 ha¹⁰, w tym 2 220,2028 ha¹¹ obszaru objętego ochroną ścisłą, 3 706,5005 ha¹² obszaru objętego ochroną czynną i 24,718 ha¹³ obszaru objętego ochroną krajobrazową.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm. Dalej: Uoop.

⁷ Dalej: GDOŚ.

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20/7 z 26 stycznia 2010 r., str. 1).

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ 4 396,6993 ha lasów, 430,1333 ha użytków rolnych, 10,9591 ha wód, 200,4225 ha nieużytków i 913,2071 ha pozostałych.

¹¹ 781,0745 ha lasów, 355,9182 ha użytków rolnych, 10,9591 ha wód, 200,0191 ha nieużytków i 872,2319 ha pozostałych.

¹² 3 611,8382 ha lasów, 72,1781 ha użytków rolnych, 0,4034 ha nieużytków i 22,0808 ha pozostałych.

¹³ 3,7866 ha lasów, 2,037 ha użytków rolnych i 18,8944 ha pozostałych.

W powierzchni parku narodowego ogółem grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym zajmowały 5 928,4671 ha, grunty Skarbu Państwa w innym zarządzie – 1,1698 ha, grunty prywatne – 3,2435 ha, grunty Skarbu Państwa stanowiące własność parku narodowego – 6,782 ha i grunty gminne – 11,7589 ha.

We władaniu KPN pozostawały ponadto grunty nie posiadające statusu parku narodowego, o łącznej powierzchni 6,9323 ha, z czego 3,2216 ha stanowiły grunty Skarbu Państwa stanowiące własność KPN i grunty rolne Skarbu Państwa o powierzchni 3,7107 ha przekazane 3 czerwca 2022 r. w użytkowanie wieczyste przez Miasto Jelenia Góra.

Dyrektor Parku wyjaśnił, że wskazane grunty znalazły się we władaniu KPN z przeznaczeniem na przyszłościowe cele ochrony przyrody. Po zakończeniu procesu przejęcia kolejnych gruntów z Miasta Jelenia Góra oraz KOWR¹⁴, którymi to gruntami Park jest zainteresowany na cele ochrony przyrody, KPN rozpocznie procedurę wnioskowania o zmianę stosownego rozporządzenia Rady Ministrów, na podstawie którego grunty te zostaną włączone w granice KPN.

(akta kontroli: tom I, str. 5-19)

1.2. W kontrolowanym okresie organizację wewnętrzną parku narodowego regulowały:

- statut Karkonoskiego Parku Narodowego z dnia 18 lutego 2013 r. ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie nadania statutu Karkonoskiemu Parkowi Narodowemu z siedzibą w Jeleniej Górze¹⁵;
- regulaminy organizacyjne KPN aktualizowane odpowiednio 9 listopada 2017 r.¹⁶, 9 lipca 2021 r.¹⁷, 1 lutego 2023 r.¹⁸ i 22 marca 2023 r.¹⁹

W strukturze organizacyjnej KPN zostały wyodrębnione Działy, w których łącznie zatrudnionych było 55 pracowników na stanowiskach związanych z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami: [1] Edukacji Ekologicznej (zatrudniający 18 pracowników), w skład którego wchodziły: a) Centrum Informacyjne PN (trzech pracowników), b) Karkonoskie Centrum Edukacji Ekologicznej (pięciu pracowników) i c) Ośrodek Muzealno-Edukacyjny (10 pracowników); [2] Ochrony Przyrody (13 pracowników), w skład którego wchodziły: a) Karkonoski Bank Genów (dwóch pracowników), b) Stacja Monitoringowo-Badawcza (czterech pracowników), c) Zespół Ochrony Przyrody (trzech pracowników), d) Zespół Systemu Informacji Geograficznej²⁰ (trzech pracowników) i e) Stanowisko ds. stacji bazowej ZMŚP²¹ „Karkonosze” (jeden pracownik); [3] Udostępniania Parku (czterech pracowników); [4] Posterunek Straży Parku (10 pracowników); [5] Nadleśniczy (jeden pracownik) oraz [6] obwody ochronne, tj. Śnieżka (trzech pracowników), Przełęcz i Szrenica (po dwóch pracowników). Ponadto w Dziale Administracyjnym było zatrudnionych dwóch pracowników na stanowiskach ds. zamówień publicznych. Wszyscy pracownicy posiadali przyjęte do stosowania aktualne zakresy obowiązków.

(akta kontroli: tom I, str. 20-63)

1.3. Wszyscy pracownicy odpowiedzialni za realizację zadań związanych z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami posiadali kwalifikacje wymagane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie stanowisk

¹⁴ Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

¹⁵ Dz. U. poz. 307.

¹⁶ Ustanowiony zarządzeniem Dyrektora KPN nr 38/2017.

¹⁷ Ustanowiony zarządzeniem Dyrektora KPN nr 11/2021.

¹⁸ Ustanowiony zarządzeniem Dyrektora KPN nr 8/2023.

¹⁹ Ustanowiony zarządzeniem Dyrektora KPN nr 19/2023.

²⁰ Dalej: GIS.

²¹ Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego.

oraz wymagań kwalifikacyjnych, jakie powinny spełniać pracownicy zatrudnieni na poszczególnych stanowiskach w Służbach Parków Narodowych²².

Dwóch pracowników zatrudnionych na stanowiskach ds. zamówień publicznych spełniało wymogi kwalifikacyjne wskazane w Ponadzakładowym układzie zbiorowym pracy dla pracowników parków narodowych z 13 lutego 2013 r.

Przeprowadzanie naboru na wolne stanowiska pracy zostało uregulowane w zarządzeniu nr 4/2022 Dyrektora KPN z 1 lutego 2022 r. w sprawie kontroli zarządczej w KPN²³, w § 1 poprzez wskazanie, m.in.:

„Nabór należy prowadzić w drodze otwartego zaproszenia do składania ofert, w oparciu o obiektywną ocenę spełniania wymogów przez kandydatów. W przypadku posiadania wśród pracowników Parku kandydatów spełniających stawiane wymagania, posiadających wymagane doświadczenie dopuszcza się na wniosek przełożonego prowadzenie procedury naboru wewnątrz jednostki. Ze sporządzonego naboru należy sporządzić pisemny protokół, podsumowanie spełnienia stawianych wymagań, kryteriów.”

Do 1 lutego 2022 r. zagadnienie naboru na wolne stanowiska było uregulowane w zarządzeniu nr 56/2013 Dyrektora KPN z 31 grudnia 2013 r. w sprawie kontroli zarządczej w KPN²⁴, w § 2 poprzez wskazanie, m.in.:

„Osoby odpowiadające za nabór na wolne stanowiska zobowiązuje się przed jego rozpoczęciem do opracowania szczegółowego zakresu czynności dla danego stanowiska, określenia wymaganych kwalifikacji, umiejętności i doświadczenia oczekiwanego od kandydatów. Nabór należy prowadzić w drodze otwartego zaproszenia do składania ofert, w oparciu o obiektywną ocenę spełniania wymogów przez kandydatów.”

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono dziewięć konkursów na stanowiska związane z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami. Odbywały się one zgodnie z regulacjami wskazanymi w zarządzeniach Dyrektora KPN w sprawie kontroli zarządczej w KPN. W latach 2020-2021 nie przeprowadzono naboru na stanowiska związane z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami w KPN.

W okresie objętym kontrolą stwierdzono cztery przypadki zatrudnienia w KPN osób bez konkursu na stanowiska związane z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami. Dotyczyło to zatrudnienia: [1] 1 października 2019 r. – głównego specjalisty ds. udostępniania parku, [2] 1 maja 2020 r. – podleśniczego w Dziale Ochrony Parku, [3] 1 lipca 2021 r. – starszego specjalisty w GIS, [4] 10 stycznia 2022 r. – Komendanta Straży Parku, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W 2019 r. zrealizowano 47 szkoleń, z których 39 dotyczyło zadań związanych z ochroną przyrody parku. Uczestniczyło w nich odpowiednio 301 i 282 pracowników. Na szkolenia w 2019 r. zaplanowano kwotę 180 000 zł, a wydatkowano 174 742,50 zł.

W 2020 r. zrealizowano 27 szkoleń (uczestniczyło w nich 102 pracowników), z których 16 dotyczyło zadań związanych z ochroną przyrody parku (91 pracowników). Na szkolenia w 2020 r. zaplanowano kwotę 100 000 zł, a wydatkowano 75 749,04 zł.

W 2021 r. przeprowadzono 36 szkoleń, z których 28 dotyczyło zadań związanych z ochroną przyrody parku. Uczestniczyło w nich odpowiednio 91 i 80 pracowników. Na szkolenia zaplanowano kwotę 100 000 zł, a wydatkowano 24 293,26 zł.

²² Dz. U. Nr 89, poz. 753.

²³ DN-011/466/2022.

²⁴ DN-011/4241/2013.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną nie zrealizowano części działań promocyjnych, szkoleń i warsztatów w ramach projektu „Wspólne podejście do zarządzania Karkonoskim Parkiem Narodowym”.

W 2022 r. zrealizowano 70 szkoleń, w tym 47 dotyczyło ochrony przyrody parku, w których uczestniczyło odpowiednio 378 i 328 pracowników. Na szkolenia w 2022 r. zaplanowano 180 000 zł, a wydatkowano 169 730,70 zł.

W 2023 r. (do 31 lipca) przeprowadzono 53 szkolenia, w których wzięło udział 386 pracowników, w tym 29 szkoleń dotyczyło zadań związanych z ochroną przyrody parku (uczestniczyło w nich 21 pracowników). Na szkolenia w 2023 r. zaplanowano 850 000 zł, a wydatkowano natomiast (według stanu na 31 lipca) 714 089,55 zł.

Z wyjaśnień pięciu pracowników KPN realizujących zadania związane z ochroną przyrody wynikało, że dostrzegali oni potrzebę podnoszenia swoich kompetencji i kwalifikacji dotyczących ochrony przyrody i zarządzania jej zasobami oraz zgłaszało takie potrzeby do pracodawcy. Uczestniczyli oni również w opracowywaniu zapotrzebowań na szkolenia.

(akta kontroli: tom I, str. 64-153)

1.4. W kontrolowanym okresie w KPN przeprowadzano następujące kontrole:

[1] trwałość projektu POIS.05.01.00-00-296/10, kontrola przeprowadzona od 20 do 23 maja 2019 r. przez Centrum Koordynacji Programów Środowiskowych²⁵,

[2] realizacja projektu nr POIS.02.04.00-00-0100/17, kontrola przeprowadzona od 3 do 7 czerwca 2019 r. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

[3] kontrola realizacji zadań dofinansowanych z funduszu leśnego, przeprowadzona od 28 do 31 października 2019 r. przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych we Wrocławiu²⁶,

[4] kontrola projektu CE 897 MaGIC Landscapes, przeprowadzona 14 listopada 2019 r. przez Centrum Projektów Europejskich²⁷,

[5] kontrola projektu POIS.02.04.00-00-22/17, przeprowadzona od 25 do 27 lutego 2020 r. przez Centrum Koordynacji Programów Środowiskowych²⁸,

[6] kontrola wykorzystania środków finansowych z umowy pożyczki 147/P/OW/JG/2020 z 6 kwietnia 2020 r. oraz uzyskanych efektów, przeprowadzona 12 maja 2020 r. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

²⁵ Podejmowane działania w projekcie: zabudowa przeciwerozyjna szlaków turystycznych i ich bezpośredniego sąsiedztwa, przeciwdziałanie wydeptywaniu cennych zbiorowisk roślinnych, odtworzenie właściwego składu gatunkowego przekształconych zbiorowisk, ograniczenie występowania roślin synantropijnych, wzbogacanie różnorodności biologicznej w oparciu o miejscowe ekotypy roślin, edukacja ekologiczna oraz zapobieganie nielegalnej penetracji siedlisk przyrodniczych. Budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną presją turystów ma na celu zminimalizowanie negatywnego wpływu antropopresji na cenne ekosystemy leśne i nieleśne.

²⁶ Sprawdzenie zadań dofinansowanych z Funduszu Leśnego. Zakres działań kontrolowanych: wykładanie pułapek klasycznych na kornikowate, likwidacja pułapek klasycznych, wystawianie pułapek feromonowych, korowanie drewna zasiedlonego, które jest przeznaczone do rozkładu, wyznaczanie drzew trocinowych i obsługa pułapek na kornikowate, ochrona odnowień przed presją jeleniowatych - metody mechaniczne, ochrona odnowień przed zgryzaniem za pomocą repelentów, pielęgnacja upraw oraz archiwów genetycznych, czyszczenia wczesne i późne, przebudowa drzewostanów - sadzenie sadzonek, ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków drzew i krzewów, cięcia na rzecz odnowienia, cięcia sanitarne, gospodarka szkółkarska, produkcja sadzonek.

²⁷ MaGICLandscapes „Management Green Infrastructure in Central European Landscapes - Zarządzanie zieloną infrastrukturą w regionach Europy Środkowej” to nazwa projektu realizowanego w latach 2017-2020 przez Karkonoski Park Narodowy przy udziale partnerów stowarzyszonych.

²⁸ Działania podejmowane w ramach projektu: zabudowa przeciwerozyjna szlaków turystycznych i ich bezpośredniego sąsiedztwa, edukacja ekologiczna, ochrona najcenniejszych ekosystemów, znajdujących się na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego.

[7] kontrola wykorzystania dofinansowania z Funduszu Leśnego, przeprowadzona od 13 do 16 października 2020 r. przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu²⁹,

[8] kontrola wykonania projektu POIS.02.04.00-00-0036/16, przeprowadzona od 26 do 30 października 2020 r. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

[9] kontrola przestrzegania przepisów p.poż., rozpoznanie możliwości zadań ratowniczych, przeprowadzona od 5 do 13 października 2020 r. przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Jeleniej Górze,

[10] kontrola trwałości projektu POIS.05.01.00-00-364/12-00, przeprowadzona od 20 do 27 stycznia 2021 r. przez Centrum Koordynacji Programów Środowiskowych³⁰,

[11] kontrola realizacji projektu „Śląsk - wspólne dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe” – PLNS.01.01.00-02-0138/18, przeprowadzona od 5 do 31 marca 2021 r. przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu,

[12] kontrola leśnego materiału podstawowego oraz leśnego materiału rozmnożeniowego, przeprowadzona od 20 do 22 lipca 2021 r. przez Biuro Nasiennictwa Leśnego³¹,

[13] kontrola zrealizowania umowy pożyczki oraz umowy dotacji OP53/P/01/JG/2021 z 13 września 2021 r., przeprowadzona 1 października 2021 r. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,

[14] kontrola wykonania umowy pożyczki P75/P/OA/JG/2020 z 19 listopada 2020 r. oraz umowy P74/D/OA/JG/2020 z 19 września 2020 r., przeprowadzona 1 października 2021 r. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,

[15] kontrola występowania agrofagów kwarantannowych, przeprowadzona 4 października 2021 r. przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa we Wrocławiu³²,

[16] kontrola realizacji projektu PLNS.01.01.00-02-0139/18 „Śląsk - wspólne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze”, przeprowadzona 4 października 2021 r. przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu,

[17] kontrola wykonania zadań dofinansowanych z Funduszu Leśnego, przeprowadzona 16 listopada 2021 r. przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu³³,

[18] kontrola realizacji umowy 51/2019/D, przeprowadzona od 14 do 17 listopada 2021 r. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

²⁹ Sprawdzenie zadań dofinansowanych z Funduszu Leśnego. Zakres działań kontrolowanych: wykładanie pułapek klasycznych na kornikowate, likwidacja pułapek klasycznych, wystawianie pułapek feromonowych, korowanie drewna zasiedlonego, które jest przeznaczone do rozkładu, wyznaczanie drzew trocinkowych i obsługa pułapek na kornikowate, ochrona odnowień przed presją jeleniowatych, pielęgnacja upraw oraz archiwów genetycznych, czyszczenia wczesne i późne, przebudowa drzewostanów, cięcia na rzecz odnowienia, cięcia sanitarne, gospodarka szkółkarska, produkcja sadzonek.

³⁰ Kompleksowa ochrona zniekształconych siedlisk kwaśnej buczyny górskiej, borów jodłowo-świerkowych oraz górnoeregłowej świerczyny sudeckiej na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego.

³¹ Kontrola leśnego materiału podstawowego, leśnego materiału rozmnożeniowego pod względem regionalizacji i pochodzenia.

³² Kontrola występowania agrofagów kwarantannowych dla UE, agrofagów tymczasowo kwalifikujących się jako agrofagi kwarantannowe dla UE, agrofagów niekwarantannowych dotychczas nie występujących na terenie RP i innych agrofagów.

³³ Sprawdzenie wykonania zadań dofinansowanych z Funduszu Leśnego. Zakres działań kontrolowanych: wykładanie pułapek klasycznych na kornikowate, likwidacja pułapek klasycznych, wystawianie pułapek feromonowych, korowanie drewna zasiedlonego, wyznaczanie drzew trocinkowych i obsługa pułapek na kornikowate, ochrona odnowień przed presją jeleniowatych, pielęgnacja upraw oraz archiwów genetycznych, czyszczenia wczesne i późne, przebudowa drzewostanów, cięcia na rzecz odnowienia, cięcia sanitarne, gospodarka szkółkarska, produkcja sadzonek.

[19] kontrola wykonania zadania pn. „Projekt - wspólne podejście do zarządzania KPN”, przeprowadzona od 21 lutego do 17 marca 2022 r. przez Izbę Administracji Skarbowej we Wrocławiu³⁴,

[20] kontrola stanu realizacji zadania "Ochrona niepylaka apollo oraz jego siedlisk na terenie KPN", przeprowadzona 30 września 2022 r. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu³⁵,

[21] kontrola prawidłowości realizacji zadań dofinansowanych przeprowadzona 16 listopada 2021 r. przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych we Wrocławiu oraz Dyрекcyję Generalną Lasów Państwowych w Warszawie³⁶,

[22] kontrola realizacji umowy nr 104/2017/wrz50/OP-ba/Js/D, przeprowadzona 18 października 2022 r. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

[23] kontrola realizacji umowy MFEOG.07.02.01.01.029/21-00 i zadania pn. „Poprawa stanu łączności ekologicznej w Karkonoskim Parku Narodowym i jego otulinie”, przeprowadzona od 25 do 28 października 2022 r. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

(akta kontroli: tom I, str. 154-162)

1.5. Środki finansowe na działalność, którymi KPN dysponował w latach 2019-2023 (stan na 1 września) wynosiły odpowiednio: 18 715 tys. zł, 40 698 tys. zł, 52 479 tys. zł, 38 815 tys. zł oraz 21 218 tys. zł.

Podstawowymi źródłami pochodzenia środków finansowych na działalność były przychody własne Parku oraz otrzymywane dotacje. Wysokość przychodów własnych³⁷ w strukturze budżetu KPN wynosiła w 2019 r. – 9 443 tys. zł (50,46%), w 2020 r. – 9 117 tys. zł (22,68%), w 2021 r. – 11 250 tys. zł (21,44%), w 2022 r. – 11 392 tys. zł (29,35%) oraz w 2023 r. (1 września) – 9 625 tys. zł (45,36%). Dotacje otrzymane z różnych tytułów³⁸ kształtowały się w wysokości od 4 126 tys. zł (22,05%) w 2019 r., 18 837 tys. zł (45,62%) w 2020 r., 22 517 tys. zł (42,91%) w 2021 r., do 16 710 tys. zł (43,05%) w 2022 r. oraz 6 269 tys. zł (29,55%) w 2023 r. (do 1 września). Następnie budżet państwa dofinansowywał działalność statutową KPN, w kontrolowanym okresie, w wysokości 3 717 tys. zł (19,86%) w 2019 r., 4 243 tys. zł (10,56%) w 2020 r., 8 135 tys. zł (15,50%) w 2021 r., 7 399 tys. zł (19,06%) w 2022 r. oraz 3 074 tys. zł (14,49%) w 2023 r. (do 1 września). Pozostałe przychody KPN³⁹ wynosiły 1 429 tys. zł (7,64%) w 2019 r., 8 501 tys. zł (21,15%) w 2020 r., 10 577 tys. zł (20,15%) w 2021 r., 3 314 tys. zł (8,54%) w 2022 r. oraz 2 250 tys. zł (10,60%) w 2023 r. (do 1 września).

³⁴ Głównym celem projektu było podniesienie efektywności zarządzania wspólnym obszarem chronionym, jakim jest Bilateralny Rezerwat Biosfery Krkonoše/Karkonosze.

³⁵ Kontrola zadania "Ochrona niepylaka apollo oraz jego siedlisk na terenie KPN". Kontrola stanu realizacji umowy 2544/D/OP/JG/2021, kontrola kompletności dokumentacji, kontrola osiągniętego efektu przyrodniczego.

³⁶ Sprawdzenie zadań dofinansowanych z Funduszu Leśnego: wykładanie pułapek klasycznych na kornikowate, likwidacja pułapek klasycznych, wystawianie pułapek feromonowych, korowanie drewna zasiedlonego, które jest przeznaczone do rozkładu, wyznaczanie drzew trocinkowych i obsługa pułapek na kornikowate, ochrona odnowień przed presją jeleniowatych - metody mechaniczne, ochrona odnowień przed zgryzaniem za pomocą repelentów, pielęgnacja upraw oraz archiwów genetycznych, czyszczenia wczesne i późne, przebudowa drzewostanów - sadzenie sadzonek, ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków drzew i krzewów, cięcia na rzecz odnowienia, cięcia sanitarne, gospodarka szkółkarska, produkcja sadzonek.

³⁷ Na przychody te składały się wpływy z opłat za wstęp do parku narodowego lub na niektóre jego obszary, wpływy z tytułu dzierżawy, najmu lub użytkowania nieruchomości, wpływy ze sprzedaży produktów uzyskiwane w ramach realizacji zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych (sprzedaż drewna i tusz zwierzęcych) oraz wpływy ze sprzedaży materiałów edukacyjnych, informacyjnych i naukowych.

³⁸ Środki dotacyjne z Funduszu Leśnego, dotacje z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dotacje otrzymane w ramach umowy kooperacyjnej z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, środki na finansowanie projektów UE.

³⁹ Pozostałe przychody, tj. równowartość odpisów amortyzacyjnych, kary, odszkodowania, środki własne na wydatki majątkowe.

Koszty działalności KPN w kontrolowanym okresie wynosiły 17 029 tys. zł w 2019 r., 39 574 tys. zł w 2020 r., 48 046 tys. zł w 2021 r., 38 265 tys. zł w 2021 r. oraz 20 617 tys. zł w 2023 r. (stan na 1 września 2023 r.).

W strukturze kosztów największe pozycje wydatkowe stanowiły wydatki majątkowe, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń oraz zakupy towarów i usług. Wydatki majątkowe w 2019 r. wynosiły 1 018 tys. zł (5,98%), w 2020 r. wzrosły do kwoty 24 099 tys. zł (60,50%), w 2021 r. stanowiły wartość 32 144 tys. zł (66,90%), w 2022 r. – 18 690 tys. zł (48,84%) oraz w 2023 r. (do 1 września) – 6 105 tys. zł (29,61%). Wysokość wydatków na wynagrodzenia i pochodne od nich kształtowała się od kwoty 5 016 tys. zł (29,46%) w 2019 r., 5 504 tys. zł (13,91%) w 2021 r. do 7 578 tys. zł (19,80%) w 2022 r. oraz 5 796 tys. zł (28,11%) w 2023 r. (do 1 września). Zakupy towarów i usług w 2019 r. stanowiły kwotę 7 517 tys. zł (44,14%), w 2020 r. wynosiły 6 778 tys. zł (17,13%), w 2021 r. wynosiły 6 836 tys. zł (14,23%), w 2022 r. – 7 829 tys. zł (20,46%) oraz w 2023 r. (do 1 września) – 5 713 tys. zł (27,71%). Koszty inne⁴⁰ w 2019 r. wynosiły 2 594 tys. zł (15,23%), w 2020 r. – 2 257 tys. zł (5,70%), w 2021 r. – 2 407 tys. zł (5,01%), w 2022 r. – 3 078 tys. zł (8,04%) oraz w 2023 r. (do 1 września) – 2 350 tys. zł (11,40%). Najniższą pozycją w strukturze kosztów były środki przyznane innym podmiotom, które w 2019 r. wyniosły 884 tys. zł (5,19%), w 2020 r. – 936 tys. zł (2,37%), w 2021 r. – 1 140 tys. zł (2,37%), w 2022 r. – 1 090 tys. zł (2,85%) oraz w 2023 r. (do 1 września) – 653 tys. zł (3,17%).

(akta kontroli: tom I, str. 163-169)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą wystąpiły cztery przypadki (31%), na łącznie 13, zatrudnienia osób na stanowiska związane z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami, bez konkursu wymaganego zarządzeniami dyrektora KPN w sprawie kontroli zarządczej w KPN: nr 56/2013 z 31 grudnia 2013 r. i nr 4/2022 z 1 lutego 2023 r. Dotyczyło to zatrudnienia: [1] 1 października 2019 r. – głównego specjalisty ds. udostępniania parku, [2] 1 maja 2020 r. – podleśniczego w Dziale Ochrony Parku, [3] 1 lipca 2021 r. – starszego specjalisty w GIS, [4] 10 stycznia 2022 r. – Komendanta Straży Parku.

Dyrektor Parku wyjaśnił, że:

[1] we wrześniu 2019 r. niespodziewanie złożył wypowiedzenie z pracy główny specjalista ds. udostępniania parku – kierujący Działem Udostępniania Parku. Kandydatka na to stanowisko ukończyła studia na kierunku geografia. W związku z tym, że współpracowała ona z KPN już od ośmiu lat dała się poznać jako osoba kompetentna, rzetelna, zaangażowana w realizację powierzonych zadań, z dużą wiedzą w zakresie planowania przestrzennego i funkcjonowania infrastruktury informacji przestrzennej. Ponadto posiadała ponad 10-letnie doświadczenie w kierowaniu zespołem;

[2] kandydat ukończył studia pierwszego stopnia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie na kierunku leśnictwo. W związku z brakami kadrowymi w Obwodzie Ochronnym Śnieżka, po przeprowadzonej rozmowie kwalifikacyjnej, KPN postanowił go zatrudnić na czas określony (sześć miesięcy). Po pozytywnej ocenie jego półrocznej pracy, Dyrektor KPN wyraził zgodę na kontynuację zatrudnienia na umowę na czas nieokreślony;

[3] kandydat ukończył studia na Politechnice Wrocławskiej na kierunku elektrotechnika. W związku z odejściem z pracy w styczniu 2021 r. pracownika

⁴⁰ Świadczenia na rzecz osób fizycznych, podatki i opłaty, pozostałe koszty funkcjonowania (szkolenia, delegacje, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, składki na ubezpieczenia, zakup usług zdrowotnych).

zajmującego się systemami informatycznymi w KPN, zaistniała pilna potrzeba zatrudnienia osoby mogącej go zastąpić. Dotychczasowe doświadczenie zawodowe kandydata potwierdziło jego kompetencje. Ponadto brał on udział jako pracownik zewnętrznej firmy, w montażu pierwszej sieci komputerowej Parku. W związku z powyższym Dyrektor KPN zdecydował się na zatrudnienie go w ramach umowy o pracę na czas określony na sześć miesięcy. Po tym okresie, w związku z tym, że kandydat sprawdził się jako informatyk zarządzający siecią KPN, została zawarta umowa na czas nieokreślony;

[4] w związku z planowanym odejściem na emeryturę w grudniu 2021 r. ówczesnego Komendanta Straży Parku, KPN rozpoczął poszukiwania kandydata na ww. stanowisko. W lipcu 2021 r. podanie o przyjęcie do pracy w KPN złożył kandydat, który od 2019 r. pełnił funkcję Komendanta Policji Miejskiej w Jeleniej Górze, wcześniej współpracując z KPN od 10 lat. W związku z powyższym Dyrektor KPN zdecydował się na jego zatrudnienie.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że obowiązujące zarządzenia Dyrektora KPN w sprawie kontroli zarządczej nie przewidywały zatrudnienia pracownika bez przeprowadzenia stosownego konkursu.

(akta kontroli: tom I, str. 85-101, 152-153)

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor KPN stworzył warunki organizacyjne zapewniające prawidłową realizację zadań związanych z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła zatrudnienia czterech osób z pominięciem trybu konkursowego określonego w dwóch zarządzeniach Dyrektora KPN w sprawie kontroli zarządczej.

OBSZAR

2. Opracowanie dokumentacji niezbędnej do planowania i realizacji ochrony przyrody parku narodowego i zarządzania jej zasobami

Opis stanu faktycznego

2.1. Prace nad projektem planu ochrony dla KPN rozpoczęły się w czerwcu 2005 r. Obwieszczeniem z dnia 17 czerwca 2005 r. Dyrektor KPN zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z założeniami do planu ochrony i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości. KPN rozesłał zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony do następujących organów i instytucji: Wojewoda Dolnośląski, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Rada Naukowa Karkonoskiego Parku Narodowego, Państwowa Rada Ochrony Przyrody, Centrum Prawa Ekologicznego, Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Międzynarodowe Centrum Ekologii Polskiej Akademii Nauk, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Krkonošský Národní Park, Vrchlabi (Republika Czeska), Zarząd Powiatu Jeleniogórskiego, Rada Miejska w Kowarach, Rada Miejska Karpacza, Rada Gminy Podgórzyn, Rada Miejska Jeleniej Góry, Rada Miasta Piechowice, Rada Miejska Szklarskiej Poręby, Nadleśnictwo Szklarska Poręba, Nadleśnictwo Śnieżka w Kowarach, Nadleśnictwo Kamienna Góra, Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze w Jeleniej Górze, Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, Instytut na Rzecz Ekorozwoju, Liga Ochrony Przyrody, Klub Przyrodników, Polski Klub Ekologiczny, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „Pro Natura”.

W ustalonym w ogłoszeniu terminie wpłynęły uwagi i wnioski od 11 instytucji. KPN rozpatrzył wszystkie wniesione w terminie uwagi i wnioski i udzielił stosownych odpowiedzi.

Pierwszy projekt planu ochrony został opracowany i sporządzony przez pracowników KPN na podstawie posiadanych własnych opracowań pochodzących z prowadzonej na terenie Parku inwentaryzacji przyrodniczej, monitoringu przyrodniczego oraz opracowań będących wynikiem badań naukowych prowadzonych na terenie Parku przez instytucje zewnętrzne oraz prac zleconych przez Park. Dane o stanie posiadania oraz dane kartograficzne Parku są systematycznie gromadzone i aktualizowane w bazie danych GIS, w ramach komórki wewnętrznej funkcjonującej od wielu lat w strukturze organizacyjnej pod nazwą „Zespół Systemów Informacji Geograficznej – GIS”.

Strategiczne cele ochrony przyrody dla KPN opracowano na podstawie zarządzenia nr 8/2009 Dyrektora KPN z dnia 16 kwietnia 2009 r. w sprawie strategii ochrony przyrody w Karkonoskim Parku Narodowym (DN-011/576/2009). Załącznikami do tego zarządzenia były: operat generalny oraz osiem operatów szczegółowych, będących częściami składowymi pierwszego Planu Ochrony Karkonoskiego Parku Narodowego zatwierdzonego przez Ministra Środowiska na lata 1997-2017. Pracownia GIS sporządziła także wszystkie wymagane mapy na potrzeby opracowania projektu planu ochrony.

Projekt planu ochrony dla KPN w ramach prowadzonego postępowania został opracowany w 2007 r. zgodnie z wytycznymi rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów tworów i składników przyrody⁴¹. Ze względu na konieczność dostosowania projektu planu ochrony parku narodowego do wymogów ochrony obszaru Natura 2000 prace zostały wstrzymane do chwili ukazania się odpowiednich aktów prawnych. Zakres koniecznych prac dla wykonania oraz tryb sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 został ujęty w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000⁴². Równoległe z procesem opracowania projektu planu ochrony trwał proces ustanawiania nowego rozporządzenia w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego w związku z toczącym się procesem powiększenia obszaru Parku o grunty Skarbu Państwa będące w trwałym zarządzie Lasów Państwowych, gruntu nabyte przez Park oraz grunty otrzymane w drodze darowizny od Miasta Jelenia Góra. Nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego⁴³ zaczęło obowiązywać od 1 stycznia 2016 r. Wraz z wejściem w życie ww. rozporządzenia, KPN przystąpił do uzupełnienia zapisów projektu planu o dane i zagadnienia dotyczące powiększonego obszaru Parku. Sporządzony projekt planu ochrony został zaopiniowany przez Radę Naukową KPN oraz skierowano go do zaopiniowania do rad miast i gmin na terenie których położony jest KPN. Do 14 lipca 2016 r. wpłynęły do KPN pozytywne opinie od wszystkich rad miast i gmin. Przeprowadzono także wymagane konsultacje społeczne. Na dziewięciu spotkaniach, zorganizowanych przez KPN, wyjaśniano zagadnienia dotyczące zapisów planu oraz zebrano uwagi do treści dokumentu. Dodatkowo informacja o projekcie planu ochrony była przekazywana przez urzędy miast i gmin dla mieszkańców, m.in. przez wywieszanie informacji o konsultacjach społecznych w siedzibach samorządów. W ustalonym terminie wpłynęło 111 uwag i wniosków od 25 podmiotów. KPN rozpatrzył wszystkie wniesione uwagi i wnioski oraz udzielił stosownych odpowiedzi poprzez wysłanie pisemnych odpowiedzi, a także umieszczenia ich na stronie internetowej KPN. Z ogólnej liczby 111 wniosków

⁴¹ Dz. U. Nr 94, poz. 794.

⁴² Dz. U. Nr 64, poz. 401, ze zm.

⁴³ Dz. U. poz. 2002.

w projekcie planu ochrony uwzględniono pozytywnie 23 wnioski, częściowo 11 wniosków, 16 wniosków zawierało się w treści planu, 56 wniosków oceniono negatywnie i ich nie uwzględniono, pięć wniosków nie dotyczyło treści planu i nie podlegały ocenie.

(akta kontroli: tom I, str. 170-185)

2.2. Projekt planu ochrony KPN przedłożono do zatwierdzenia Ministrowi Środowiska 4 października 2017 r. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Karkonoskiego Parku Narodowego⁴⁴ weszło w życie po upływie 14 dni od jego ogłoszenia.

Zakres realizowanych prac na potrzeby opracowania planu ochrony był zgodny z § 8 ust. 1 oraz § 9 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody⁴⁵.

Stwierdzono, że dla wybranych sześciu zidentyfikowanych istniejących zagrożeń wewnętrznych zaplanowano zabiegi ochronne w projekcie planu ochrony KPN:

- [1] Erozja gleb – Ograniczanie erozji gleb na szlakach turystycznych oraz terenach do nich przyległych, a także na drogach wewnętrznych,
- [2] Ubytek naturalnych ostoi gatunków zwierząt – Ochrona ptaków i ich siedlisk,
- [3] Zanik rzadkich oraz zagrożonych gatunków zwierząt – Ochrona bezkręgowców-motyli większych i kręgowców – nietoperzy,
- [4] Podatność drzewostanów o zniekształconej strukturze gatunkowej i przestrzennej na uszkodzenia od czynników abiotycznych i biotycznych – Przebudowa drzewostanów i ich renaturalizacja,
- [5] Presja zwierzyny na drzewostany – Ochrona zbiorowisk leśnych przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta,
- [6] Okresowe przekroczenia dopuszczalnej ilości osób mogących przebywać na terenie Parku wpływające negatywnie na zasoby przyrodnicze Parku – Ochrona płatów roślinności przed wydeptywaniem.

(akta kontroli: tom I, str. 186-356; tom II, str. 424-427)

2.3. Plan ochrony KPN wszedł w życie 25 maja 2021 r. Do tego czasu, w latach 2019-2021, KPN posiadał ustanowione zadania ochronne w następujących aktach prawnych:

- zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2018 r. w sprawie zadań ochronnych dla Karkonoskiego Parku Narodowego⁴⁶, ustanawiające zadania ochronne dla KPN na lata 2018-2019,
- zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2019 r. zmieniające zarządzenie sprawie zadań ochronnych dla Karkonoskiego Parku Narodowego⁴⁷,
- zarządzenie Ministra Klimatu z dnia 23 grudnia 2019 r. zmieniające zarządzenie sprawie zadań ochronnych dla Karkonoskiego Parku Narodowego⁴⁸,
- zarządzenie Ministra Klimatu z dnia 13 stycznia 2020 r. w sprawie zadań ochronnych dla Karkonoskiego Parku Narodowego na lata 2020-2021⁴⁹.

W kontrolowanym okresie Dyrektor KPN przedstawiał Ministrowi Środowiska propozycje projektów zadań ochronnych:

⁴⁴ Dz. U. poz. 882.

⁴⁵ Dz. U. Nr 94, poz. 794.

⁴⁶ Dz. Urz. Ministra Środowiska poz. 14.

⁴⁷ Dz. Urz. Ministra Środowiska poz. 25.

⁴⁸ Dz. Urz. Ministra Klimatu poz. 5.

⁴⁹ Dz. Urz. Ministra Klimatu poz. 3.

- pismem nr NO-31/4348/2017 z 4 października 2017 r. przedłożono projekt zadań ochronnych dla KPN na lata 2018-2019,
- pismem nr NO-222/337/1/1050/2019 z 1 marca 2019 r. przedłożono projekt zmian zadań ochronnych dla KPN na lata 2018-2019,
- pismem nr NO-32/4523/2019 PT z 28 października 2019 r. przedłożono projekt zmian zadań ochronnych dla KPN na lata 2018-2019,
- pismem nr NO-31/4832/2019 PT z 20 listopada 2019 r. przedłożono projekt zadań ochronnych dla KPN na lata 2020-2021.

Zmiany dotyczyły zwiększenia wartości wskaźników dla zabiegów ochronnych, które wynikały ze zwiększenia poziomu finansowania tych projektów w porównaniu do planu wyjściowego. Identyfikację oraz ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych na obszarze parku narodowego dokonywano w szczególności w oparciu o opracowania naukowe, wyniki badań, monitoringu, obserwacje własne parku zgromadzone na potrzeby przygotowania projektu planu ochrony.

(akta kontroli: tom I, str. 357-359)

2.4. W okresie objętym kontrolą sposoby udostępnienia parku narodowego regulowały poniżej wymienione zarządzenia Dyrektora KPN: [1] zarządzenie nr 11/2019 w sprawie udostępniania do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, z 15 marca 2019 r., [2] zarządzenie nr 1/2020 w sprawie regulaminu wykonywania starów paralotni na obszarze KPN, z 2 stycznia 2020 r., [3] zarządzenie nr 10/2020 w sprawie udostępniania KPN do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, z 25 marca 2020 r., [4] zarządzenie nr 11/2020 w sprawie udostępniania KPN do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, filmowania i fotografowania, a także w celach zarobkowych, z 3 kwietnia 2020 r., [5] zarządzenie nr 13/2020 w sprawie udostępniania KPN do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, z 20 kwietnia 2020 r., [6] zarządzenie nr 21/2020 w sprawie zasad wykonywania przeglądów otoczenia szlaków turystycznych, dróg, ścieżek edukacyjnych w celu identyfikacji i eliminacji zagrożeń w KPN, z 19 maja 2020 r., [7] zarządzenie nr 34/2020 w sprawie udostępniania KPN do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, z 14 sierpnia 2020 r., [8] zarządzenie nr 41/2020 w sprawie opłat za wstęp do KPN oraz udostępnianie obszaru KPN, z 8 października 2020 r., [9] zarządzenie nr 43/2020 w sprawie zasad wykonywania lotów bezzałogowych statków powietrznych na obszarze KPN, z 22 października 2020 r., [10] zarządzenie nr 3/2021 w sprawie zmiany zarządzenia nr 41/2020 w sprawie opłat za wstęp do KPN oraz udostępnianie obszaru KPN, z 18 lutego 2021 r., [11] zarządzenie nr 29/2022 w sprawie opłat za wstęp do KPN, z 27 czerwca 2022 r., [12] zarządzenie nr 13/2023 w sprawie opłat za wstęp do KPN oraz udostępnianie obszaru KPN, z 24 lutego 2023 r., [13] zarządzenie nr 18/2023 w sprawie opłat za wstęp do KPN oraz udostępnianie obszaru KPN, z 22 marca 2023 r., [14] zarządzenie nr 36/2023 w sprawie zmiany zarządzenia nr 18/2023 w sprawie opłat za wstęp do KPN oraz udostępnianie obszaru KPN z 21 lipca 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str. 360- 361)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W KPN prawidłowo i rzetelnie opracowano dokumentację niezbędną do planowania i realizacji ochrony przyrody i zarządzania jej zasobami.

3. Realizacja zadań związanych z ochroną przyrody parku narodowego i zarządzaniem jej zasobami oraz ich wpływ na zachowanie i ochronę zasobów przyrodniczych parku

Opis stanu faktycznego

3.1. W Planie ochrony KPN podano powierzchnię parku 5951,4236 ha według stanu na 1 stycznia 2016 r., która była zgodna z powierzchnią wskazaną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego oraz z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody⁵⁰.

Faktyczna powierzchnia parku wynosiła 5951,4213 ha, tj. o 23 m² mniej.

Według wyjaśnień Dyrektora Parku, wskazana różnica wynika z nowego pomiaru działki nr 128 w Karpaczu obr. 0003 (szczyt góry Śnieżka, działka w użytkowaniu wieczystym Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej), przed jej podziałem na działki nr 128/1 i nr 128/2 (nr zmiany w PODGiK⁵¹: 020601_1.0003.189.2018).

W toku analizy porównawczej przebiegu granicy KPN widocznej w CRFOP z przebiegiem granicy uwidocznionej w dokumentacji KPN, stwierdzono rozbieżności w ich przebiegu polegające na tym, że: działka ewidencyjna 522 obręb Karpacz, zgodnie z danymi CRFOP znajduje się poza granicami KPN, podczas gdy według danych przekazanych przez Park znajduje się ona w granicach KPN. Stwierdzono również rozbieżności polegające na tym, że na fragmenty obszaru Parku (część działek ewidencyjnych nr 525 i nr 1254, obręb Karpacz oraz działki ewidencyjne nr 364 i nr 151/4, obręb Jagniątków) nakładają się fragmenty obszaru jego otuliny lub też pozostają obszary nieznajdujące się zarówno w granicach Parku, jak też granicach jego otuliny.

Na tę okoliczność Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że:

[1] KPN nie wiedział o niezgodności przebiegu granic KPN z aktualnymi granicami działek ewidencyjnych, przedstawionymi na portalach instytucji zewnętrznych, w tym CRFOP. KPN posiada własny System Informacji Geograficznej (GIS) zawierający niezbędny zakres danych przestrzennych i rzadko korzysta z danych zewnętrznych odnoszących się do granic Parku. W zasobach CRFOP pozostaje granica z aktualnie obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie Karkonoskiego Parku Narodowego;

[2] granica KPN opracowana została na potrzeby ww. rozporządzenia, na bazie aktualnych wówczas danych o działkach ewidencyjnych. Od tego czasu granice działek ewidencyjnych na terenie Powiatu Karkonoskiego ulegały drobnym zmianom, wynikającym zarówno z korekty dawnych błędów pomiarowych na terenach leśnych, jak i z nowych pomiarów i prac geodezyjnych, prowadzonych przy okazji sporządzania operatów leśnych w KPN oraz w sąsiednich nadleśnictwach. Wymienione rozporządzenie Rady Ministrów zawiera w załączniku nr 1 współrzędne załamania punktów granicznych, i to z tego załącznika instytucje zewnętrzne powinny generować przebieg granicy Parku, jako zgodnej z aktem prawnym. Nałożenie tej linii na aktualne granice działek ewidencyjnych znajdujących się w zasobie geodezyjnym skutkuje niezgodnością przebiegu granic;

[3] fragmenty obszaru Parku, tj. część działek nr 525 i nr 1254 w obrębie Karpacz oraz działka nr 363 w obrębie Jagniątków nakładają się na obszar działek ewidencyjnych otuliny, co wynika ze zmian i korekt błędów w zasobie geodezyjnym, tzn. granica Parku do ww. rozporządzenia została wyznaczona po granicy działek z 2015 r., które wówczas miały taki przebieg. Na portalu CRFOP wyświetlane są aktualne działki

⁵⁰ Dalej: CRFOP.

⁵¹ Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

ewidencyjne serwowane usługą WMS⁵² z zasobów GUGiK⁵³ i stąd widać rozbieżności. Wersja granicy KPN będącego w zasobach KPN i wersja granicy na portalu CRFOP różni się, w zakresie swojego przebiegu, jedynie o działkę nr 522, przy czym prawidłowa jest wersja CRFOP. Rzeczywiście, zgodnie z ww. rozporządzeniem Rady Ministrów działka nr 522 nie znajduje się w obszarze Parku. Zarząd nad tą działką, w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁵⁴, przekazany został niegdyś Parkowi przez Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Śnieżka. Z uwagi na fakt, że działka nie jest w tzw. „trwałym zarządzie”, Wojewoda Dolnośląski odmówił ustanowienia na niej użytkownika wieczystego dla KPN. Działka ta jako użytek Dr (droga pokryta masą bitumiczną) stanowi dojazd do posesji - gruntu obcego zlokalizowanego na terenie Parku. Nie służy więc celom Parku, a także nie posiada żadnych walorów przyrodniczych. Z tego względu od kilku lat KPN stara się o przekazanie jej jako zbędnej, w zarząd Powiatu Karkonoskiego, jednak brak ustanowienia „zarządu trwałego” nad tą działką stanowi przeszkodę w uregulowaniu jej statusu.

(akta kontroli: tom II, str. 1-6)

3.2. a) KPN realizował następujące działania ochronne wynikające z planu ochrony oraz innych zadań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej:

1) Ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych – działania ochronne:

[1] odbudowa populacji rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin w celu wzbogacania lub odtwarzania zbiorowisk roślinnych – do 100 gatunków poprzez: zbiór nasion lub części wegetatywnych roślin z wytypowanych stanowisk naturalnych⁵⁵, wprowadzanie nasion lub sadzonek na stanowiska naturalne – zadanie realizowane przez pracowników Parku w 2022 r. i 2023 r.; [2] wyznaczanie obszarów o ograniczonej antropopresji, zapewniających ochronę i rozwój populacji gatunków roślin rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem – zadanie realizowane przez pracowników Parku w latach 2019-2023 w zakresie ochrony muraw wysokogórskich oraz ekosystemów torfowiskowych; [3] ochrona naturalnych zbiorowisk roślinnych przed napływem i rozprzestrzenianiem się roślin synantropijnych poprzez usuwanie mechaniczne, w szczególności plewienie, wykaszanie z usuwaniem biomasy roślin synantropijnych w miejscach ich pojawienia się – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w 2019 r.; [4] ochrona płatów roślinności przed wydeptywaniem poprzez kanalizowanie ruchu turystycznego, utrzymanie infrastruktury szlaków turystycznych, ustawianie barierek drewnianych i tablic informacyjnych – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [5] ochrona stosunków wodnych w ekosystemach torfowiskowych poprzez budowę, konserwację i utrzymanie kładek, mostów – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [6] monitoring ogólny lądowych ekosystemów nieleśnych i monitoring szczegółowy zbiorowisk roślinnych – zadanie realizowane w 2020 r. przez podmioty zewnętrzne, a także monitoring porostów epilitycznych w strefie subalpejskiej i alpejskiej, na stałych powierzchniach monitoringowych – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w latach 2021-2022.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

2) Ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów – działania ochronne:

⁵² Web Map Service – stworzony przez Open Geospatial Consortium standard udostępniania w Internecie danych geograficznych w postaci rastrowej.

⁵³ Główny Urząd Geodezji i Kartografii.

⁵⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1356, ze zm.

⁵⁵ Zadanie realizowane corocznie w latach 2019-2023 dla uzupełniania gatunków hodowanych w Karkonoskim Banku Genów.

[1] ochrona zwierząt i ich siedlisk poprzez ograniczanie dostępu do miejsc rozrodu i bytowania zwierząt – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [2] ochrona głuszca i cietrzewia poprzez monitoring drapieżników i regulacja ich liczebności lub wyłapywanie i translokacja drapieżników, z wyłączeniem dużych drapieżników - rysia i wilka – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [3] wyłapywanie wałęsających się psów i kotów i przekazywanie do schronisk dla zwierząt – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [4] zachowanie populacji rysia, wilka, wydry poprzez udostępnianiem obszaru KPN do celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [5] coroczna analiza stanu populacji drapieżników wraz z wytycznymi dla udostępnienia obszaru – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [6] pozostawianie obumarłych drzew – zadanie realizowane w sposób ciągły w latach 2019-2023; [7] wyznaczanie obszarów o ograniczonej antropopresji zapewniających ochronę i rozwój populacji gatunków zwierząt rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [8] zbiór nasion i części wegetatywnych roślin – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [9] monitoring gatunków roślin rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem poprzez zdjęcia fitosocjologiczne na stałych powierzchniach – zadanie zrealizowane przez podmioty zewnętrzne w 2021 r.; [10] monitorowanie stanów populacji gatunków zwierząt rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [11] monitorowanie ssaków roślinożernych i drapieżnych – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [12] monitorowanie gatunków obcych oraz wałęsających się psów i kotów – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

3) Ochrona przyrody nieożywionej i gleb – działania ochronne:

[1] ograniczanie erozji gleb na szlakach turystycznych oraz terenach do nich przyległych, a także na drogach wewnętrznych, poprzez zabudowę przeciwoerozyjną – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023 w zakresie utrzymania infrastruktury szlaków turystycznych; [2] ochrona gleb poligonalnych poprzez likwidację kopców kamiennych układanych przez turystów, ustawianie tablic ostrzegawczych i informacyjnych – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

4) Ekosystemy leśne – działania ochronne:

[1] monitoring owadów w przypadkach ich masowego pojawiania się - określenie stopnia zagrożenia oraz zakresu gradacji na podstawie powierzchni kontrolnych i dynamiki wydzielania się posuszu – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [2] monitorowanie stanu ekosystemów leśnych - 105 powierzchni kołowych i powierzchni stałych – zadanie wykonane przez podmioty zewnętrzne w 2020 r.; [3] monitorowanie porostów nadrzewnych – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w latach 2021-2022; [4] monitorowanie stanu gleb – zadanie wykonane przez podmioty zewnętrzne w 2020 r.; [5] monitorowanie stanu zdrowotnego drzewostanów świerkowych – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [6] monitorowanie zagrożenia pożarowego - stałe kontrole obszaru Parku przez służby Parku – zadanie realizowane w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

5) Ekosystemy wodne – działania ochronne:

[1] monitoring stanu i jakości wód w stawach oraz w wybranych rzekach i potokach Parku – zadanie wykonywane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [2] monitoring hydrologiczny wybranych zlewni KPN – zadanie wykonywane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

6) Monitoring zintegrowany – działania ochronne:

[1] prowadzenie Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – zadanie realizowane przez pracowników Parku corocznie w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

7) Inwentaryzacja zasobów, tworów i składników przyrody (uzupełnienia i aktualizacja) – działania ochronne:

[1] inwentaryzacja ekosystemów leśnych poprzez tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody. Udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane przez pracowników Parku corocznie w latach 2019-2023; [2] inwentaryzacja nieleśnych ekosystemów lądowych, w tym torfowiskowych, poprzez tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [3] inwentaryzacja ekosystemów wodnych poprzez tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [4] inwentaryzacja gatunków grzybów, roślin i zwierząt, poprzez tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [5] inwentaryzacja innych zasobów, tworów i składników przyrody poprzez tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

8) Badania naukowe – działania ochronne:

[1] prowadzenie badań naukowych po uzyskaniu zezwolenia Dyrektora Parku – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023.

3.2. b) KPN realizował następujące działania ochronne wynikające z planu ochrony oraz innych zadań ochronnych na obszarach ochrony czynnej:

1) Ochrona ekosystemów leśnych – działania ochronne:

[1] zbiór nasion i części roślin uznanych za rodzime z wytypowanych roślin zielnych krzewów, drzew, do produkcji sadzonek – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [2] ograniczanie zagrożeń ze strony owadów poprzez wykładanie pułapek dla owadów – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [3] ochrona zbiorowisk leśnych przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta poprzez zabezpieczanie drzewostanów repelentami przed uszkodzeniami powodowanymi przez zwierzęta oraz redukcje zwierzyny płowej – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [4] ochrona ekosystemów leśnych przed pożarami i szkodnictwem leśnym – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [5] przebudowa drzewostanów i ich renaturalizacja – zadanie realizowane przez

podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [6] restytucja rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem ekotypów drzew i krzewów – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [7] ograniczanie konkurencji roślinnej na rzecz gatunków docelowych poprzez wykaszanie roślinności konkurencyjnej wokół sadzonek na uprawach – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [8] utrzymanie i uzupełnianie archiwów genetycznych – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [9] regulacja składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanów, do 650 ha powierzchni – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [10] regulacja składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanów, do 300 ha powierzchni – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [11] cięcia drzew na rzecz odnowienia i poprawy warunków wzrostu młodego pokolenia w drzewostanach z odnowieniem naturalnym lub wprowadzonym sztucznie – zadanie realizowane okresowo przez podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [12] cięcia sanitarne – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [13] monitoring owadów - w przypadkach ich masowego pojawiania się - określenie stopnia zagrożenia oraz zakresu gradacji – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [14] monitorowanie stanu ekosystemów leśnych – zadanie realizowane w sposób ciągły przez podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [15] monitorowanie owadów gleb – zadanie zrealizowane przez podmioty zewnętrzne w 2020 r.; [16] monitorowanie stanu zdrowotnego drzewostanów świerkowych – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [17] monitorowanie uszkodzeń odnowień przez zwierzęta – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [18] monitorowanie zagrożenia pożarowego - stałe kontrole obszaru KPN – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [19] monitorowanie skuteczności wykonywanych zabiegów ochronnych w miejscu ich realizacji – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

2) Ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych – działania ochronne:

[1] odbudowa populacji gatunków roślin rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem w celu wzbogacania lub odtwarzania zbiorowisk roślinnych – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [2] ochrona łąk i pastwisk poprzez ekstensywne użytkowanie i wykaszanie roślinności z usuwaniem biomasy – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [3] ekstensywne użytkowanie przez wypas – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne corocznie w latach 2019-2023 poprzez wypas owiec oraz w latach 2022-2023 poprzez wypas krów; [4] ekstensywne użytkowanie przez usuwanie młodego pokolenia drzew krzewów pochodzących z sukcesji naturalnej i odkrzaczanie – zadanie realizowane w sposób ciągły przez podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [5] eliminacja inwazyjnych gatunków obcych poprzez wykaszanie inwazyjnych gatunków obcych ze zbioru biomasy lub ich karczowanie – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [6] ochrona płatów roślinności przed wydeptywaniem poprzez kanalizowanie ruchu turystycznego – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [7] ochrona stosunków wodnych w ekosystemach torfowiskowych poprzez budowę, konserwację i utrzymanie kładek, mostów – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne

w sposób ciągły w latach 2019-2023; [8] monitoring ogólny lądowych ekosystemów nieleśnych w sieci stałych powierzchni monitoringowych oraz monitoring szczegółowy zbiorowisk roślinnych – zadanie zrealizowane przez podmioty zewnętrzne w latach 2020-2021; [9] monitoring skuteczności wykonywanych zabiegów ochronnych w lądowych ekosystemach nieleśnych – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

3) Ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów – działania ochronne:

[1] ochrona ptaków i ich siedlisk poprzez ograniczenie dostępu do miejsc gniazdowania ptaków – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [2] zarządzanie udostępnianiem obszaru KPN do celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych - okresowe wyłączanie lub ograniczanie udostępniania wybranych obszarów i miejsc – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [3] zachowanie populacji rysia i wilka poprzez zarządzanie udostępnianiem obszaru Parku do celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych - okresowe wyłączanie lub ograniczenia udostępniania wybranych obszarów i miejsc oraz regulacja wykonywania zabiegów ochronnych pod względem lokalizacji i terminów realizacji – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [4] pozostawianie obumarłych drzew – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [5] wyznaczanie obszarów o ograniczonej antropopresji zapewniających ochronę i rozwój populacji gatunków zwierząt rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [6] ochrona kuraków leśnych poprzez kształtowanie i dostosowanie biotopów dla głuszcza i cietrzewia – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [7] zahamowanie sukcesji roślinności drzewiastej na tokowiskach i siedliskach cietrzewia – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [8] regulacja liczebności drapieżników lub wyłapywanie i translokacja drapieżników, z wyłączeniem rysia i wilka – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [9] redukcja lisa – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [10] wyłapywanie wałęsających się psów i kotów i przekazywanie do schronisk dla zwierząt – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [11] eliminacja obcych gatunków drapieżników – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [12] przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi ssaków drapieżnych gatunków obcych na rodzime gatunki zwierząt poprzez monitoring oraz na jego podstawie regulacja liczebności zwierząt zagrażających rodzimym populacjom – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [13] ochrona gadów i płazów poprzez zabezpieczanie poboczy dróg w okresach rozrodu płazów – zadanie realizowane przez pracowników Parku w 2022 r. i 2023 r.; [14] ochrona bezkręgowców poprzez reintrodukcja bezkręgowców na stanowiska naturalne – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [15] poprawa warunków bytowania pszczołowatych na obszarze KPN poprzez ustawienie i utrzymanie pasieki dla wzbogacenia różnorodności biologicznej lądowych ekosystemów nieleśnych – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [16] monitoring rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin - na podstawie zdjęć fitosocjologicznych, na stanowiskach gatunków objętych monitoringiem (na stałych powierzchniach) oraz inwentaryzację nowych i monitoring znanych stanowisk rzadko występujących i zagrożonych wyginięciem gatunków – zadanie realizowane przez

pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [17] monitorowanie ssaków roślinożernych i drapieżnych – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

4) Ekosystemy wodne – działania ochronne:

[1] monitoring stanu i jakości wód w stawach oraz w wybranych rzekach i potokach KPN – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

5) Monitoring zintegrowany – działania ochronne:

[1] prowadzenie Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego wykonywanego zgodnie z metodyką Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

6) Inwentaryzacja zasobów, tworów i składników przyrody (uzupełnienia i aktualizacja) – działania ochronne:

[1] inwentaryzacja ekosystemów leśnych, tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2020-2021; [2] inwentaryzacja nieleśnych ekosystemów lądowych, w tym torfowiskowych, tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w latach 2020-2021; [3] inwentaryzacja ekosystemów wodnych – zadanie realizowane przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w sposób ciągły w latach 2019-2023; [4] inwentaryzacja roślin, zwierząt i grzybów, tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [5] inwentaryzacja przyrody nieożywionej i gleb, tworzenie cyfrowej bazy danych o zasobach, tworach i składnikach przyrody, udostępnianie bazy danych – zadanie realizowane przez podmioty zewnętrzne w latach 2020-2021.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

3.2. c) KPN realizował następujące działania ochronne wynikające z planu ochrony oraz innych zadań ochronnych na obszarach ochrony krajobrazowej:

1) Ekosystemy leśne – działanie ochronne:

[1] zbiór nasion i części roślin do produkcji sadzonek – zadanie realizowane corocznie przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [2] hodowla sadzonek – zadanie realizowane w sposób ciągły przez podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [3] ochrona ekosystemów leśnych przed pożarami i szkodnictwem leśnym – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [4] cięcia sanitarne i niezwłoczne usuwanie drzew niebezpiecznych stanowiących zagrożenie dla osób i mienia – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

2) Ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych – działanie ochronne:

[1] odbudowa populacji rzadko występujących i zagrożonych wyginieciem gatunków roślin w celu wzbogacania lub odtwarzania zbiorowisk roślinnych – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023; [2] regeneracja roślinności w otoczeniu schronisk turystycznych

i innych obiektów – zadanie realizowane przez pracowników Parku w sposób ciągły w latach 2019-2023; [3] ochrona płatów roślinności przed wydeptywaniem poprzez kanalizowanie ruchu turystycznego – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku i podmioty zewnętrzne w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

3) Ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów – działania ochronne:

[1] ochrona bezkręgowców poprzez utworzenie i utrzymanie ośrodka hodowli rzadko występujących gatunków bezkręgowców – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [2] hodowla roślin żywicielskich dla bezkręgowców – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku w latach 2019-2023; [3] wykładanie sztucznych schronień i miejsc rozrodu dla bezkręgowców – zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Parku w latach 2019-2023.

Zadania zaplanowane na dany rok zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

3.2. d) Realizowanie przez dyrektora parku narodowego działań mających na celu zwalczanie gatunków obcych:

W okresie objętym kontrolą na obszarze KPN realizowano działania mające na celu zwalczanie gatunków obcych poprzez wykrywanie i rejestrację ich wystąpień, planowanie działań ochronnych stosownie do identyfikowanych gatunków, ich liczebności, zagrożeń dla osób, siedlisk w miejscach ich występowania. Występowanie gatunków było rejestrowane w systemach informatycznych KPN – ArcGIS Enterprise wprowadzanych w aplikacji Fild Maps przez pracowników KPN. W okresie kontrolowanym nie rejestrowano zgłoszeń od osób nie będących pracownikami Parku lub nie działającymi na jego zlecenie. Stwierdzono wystąpienie 15 gatunków roślin, tj.: [1] naparstnicy purpurowej, [2] niecierpka gruczołowatego, [3] niecierpka drobnokwiatowego, [4] orzecha włoskiego, [5] łubinu trwałego, [6] tojeści kropkowanej, [7] kroplika żółtego, [8] dębu czerwonego, [9] róży pomarszczonej, [10] rudbekii nagiej, [11] nawłoci kanadyjskiej, [12] barszczu kaukaskiego, [13] rdestowca ostrokończystego, [14] rdestowca sachalińskiego, [15] sumaka octowca, a także dwóch gatunków zwierząt, tj. jenota i szopa pracza po jednym notowaniu. Procedura postępowania w przypadkach wykrywania inwazyjnych gatunków obcych została uregulowana w zarządzeniu nr 6/2022 Dyrektora KPN z 2 lutego 2022 r. w sprawie inwazyjnych gatunków obcych w Karkonoskim Parku Narodowym oraz jego otulinie.

(akta kontroli: tom II, str. 7-60)

3.3. a) W planie ochrony KPN i zarządzeniu Dyrektora KPN w sprawie udostępniania Karkonoskiego Parku Narodowego do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, określono miejsca udostępniane oraz maksymalną liczbę osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach. We wskazanym zarządzeniu wymieniono obszary i miejsca udostępniane do celów turystycznych, które obejmowały odcinki szlaków turystycznych w podziale na segmenty o danym kolorze lub odcinki wariantów zimowych i dróg wewnętrznych wraz z lokalizacją według oddziału leśnego, między węzłami szlaków/dróg. Dla każdego odcinka zdefiniowany był sposób udostępniania (forma turystyki – piesza, narciarska, rowerowa, konna), czas, w którym można przebywać na danym odcinku szlaku turystycznego i informacja o możliwości wprowadzania na dany szlak psów.

Liczba osób przebywających na terenie Parku w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wynosiła: w 2019 r. – 2 140 tys., w 2020 r. – 1 952 tys., w 2021 r. – 2 423 tys., w 2022 r. – 2 410 tys., w 2023 r. (do 31 sierpnia) – 1 699 tys.

Dane dotyczące liczby osób przebywających na terenie Parku były gromadzone na podstawie pobieranych opłat i wydawania biletów za wstęp i udostępnianie.

W KPN opłaty za wstęp na jego teren były pobierane w sześciu bramach wejściowych oraz punktach mobilnych funkcjonujących w zależności od pory roku (siedem punktów). Dodatkowo pobierana była opłata za udostępnianie „Wąwozu Kamieńczyka”, gdzie turyści mogą zejść do gardzieli wodospadu. Dane dotyczące liczby turystów były również uzyskiwane od spółek narciarskich Karpacz Ski Arena oraz Sudety Lift na podstawie liczby sprzedanych biletów na wjazd wyciągiem na Kopę i Szrenicę.

Na terenie KPN były również zainstalowane czujniki pirolektryczne, tzw. ecocounter, które rejestrowały ruch turystyczny na wybranych szlakach turystycznych. Takich czujników na terenie KPN było 18, z czego w ośmiu lokalizacjach funkcjonowały one w okresie obejmującym badany okres od 2019 r. (wyłączając okresy awarii lub wandalizmu ze strony turystów). W pozostałych lokalizacjach rejestracja danych była prowadzona od 2020 r. lub 2021 r. (wyłączając okresy awarii lub wandalizmu). Docelowo, na terenie KPN będą zainstalowane 22 urządzenia.

Dane z tzw. ecocounterów służyły głównie ocenie antropopresji i umożliwiały określenie trendów i zróżnicowania dobowego w intensywności ruchu turystycznego w danej lokalizacji. Dodatkowo w ocenie intensywności ruchu turystycznego były wykorzystywane tzw. heatmapy (mapy cieplne) udostępniane za pomocą mediów społecznościowych (aplikacja STRAVA). Potencjał zastosowania tych danych w wymiarze ilościowym jest obecnie przedmiotem badań i analiz. W KPN nie funkcjonował dedykowany system szacowania wpływu turystyki na stan przyrody i bioróżnorodności w Parku.

Dyrektor KPN wyjaśnił, że: „Ocena wpływu antropopresji na stan zasobów przyrodniczych była przedmiotem trwających analiz wykonywanych z zastosowaniem zasobów danych przestrzennych KPN (zarządzanych przez Zespół GIS). Każdy pracownik realizujący zadania z zakresu udostępniania miał dostęp do infrastruktury geoinformacyjnej KPN składającej się z platformy *ESRI ArcGIS Enterprise*, która umożliwia tworzenie własnych map oraz przeglądanie map tematycznych dotyczących zasobów przyrodniczych, wyników obserwacji terenowych oraz monitoringu przyrodniczego w odniesieniu do przebiegu szlaków turystycznych, elementów infrastruktury turystycznej, ujęć wody, miejsc zrzutu ścieków oczyszczonych, nartostrad i innych.”.

Analiza i ocena wpływu turystyki na stan przyrody KPN była realizowana przez interdyscyplinarny zespół, składający się z pracowników merytorycznych KPN z Działu Ochrony Przyrody, Obwodów Ochronnych, Działu GIS oraz Działu Udostępniania i Dyrekcji KPN.

(akta kontroli: tom II, str. 61-123)

3.3. b) Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 27 Uoop oraz zarządzeniem Dyrektora KPN w sprawie udostępniania Karkonoskiego Parku Narodowego do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, organizacja imprezy na terenie KPN wymagała uzyskania zgody Dyrektora KPN. Postępowanie w tej sprawie prowadził Dział Udostępniania przy wsparciu Działu Ochrony Przyrody (konsultacje w zakresie wpływu na zasoby przyrodnicze proponowanej trasy imprezy). Na terenie KPN możliwe były do organizacji imprezy biegowe, rowerowe, piesze, narciarskie, nartorolkowe. Procedura wydawania zgody polegała na przekazaniu Organizatorowi do zapoznania się regulaminu organizacji imprez oraz wypełnieniu przez Organizatora stosownego wniosku. Wniosek obejmował dane o podmiocie, osobie/osobach, która jest organizatorem imprezy, celu imprezy, liczbie uczestników, geograficznym zasięgu imprezy (przebieg trasy, miejsce startu, lokalizacji punktów żywieniowych itp.), terminie i czasie obecności na terenie KPN, oraz oświadczenia o uzyskaniu zgody na

zabezpieczenie ratownicze imprezy (zabezpieczenie przez Grupę Karkonoską GOPR⁵⁶), informacje na temat uzyskania zgody od czeskiego parku narodowego Krkonošského Národního Parku (KRNAP), w przypadku gdy trasa jest poprowadzona szlakiem transgranicznym lub na terenie KRNAP. Wszystkie zgody Dyrektora KPN na imprezy rekreacyjne i sportowe zostały wydane zgodnie z przywołanym przepisem Uopp.

Na podstawie zgód wydanych przez Dyrektora Parku:

- w 2019 r. odbyło się 15 imprez rekreacyjnych i sportowych, w których uczestniczyło 5 434 osób,
- w 2020 r. odbyło się dziewięć imprez rekreacyjnych i sportowych, w których uczestniczyło 2 619 osób,
- w 2021 r. odbyło się 16 imprez rekreacyjnych i sportowych, w których uczestniczyło 4 128 osób,
- w 2022 r. odbyły się 24 imprezy rekreacyjne i sportowe, w których uczestniczyło 4 346 osób,
- w 2023 r. (do 31 sierpnia) odbyło się osiem imprez rekreacyjnych i sportowych, w których uczestniczyło 2 132 osób.

W latach 2019-2022 wydano 11 odmów na organizację imprez, w tym w 2019 r. – jedną odmowę (ze względu na czynniki przyrodnicze); w 2020 r. – siedem odmów (wprowadzenie stanu epidemii na obszarze kraju); w 2021 r. – jedną odmowę (obowiązywanie stanu epidemii na obszarze kraju); 2022 r. – dwie odmowy (impreza zaplanowana na zamkniętym szlaku turystycznym, impreza może być organizowana raz na dwa lata). W 2023 r. (do 31 sierpnia) odmowy nie wystąpiły.

(akta kontroli: tom II, str. 124-132)

3.3. c) Dyrektor KPN określił w zarządzeniu w sprawie udostępniania Karkonoskiego Parku Narodowego do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, na których odcinkach szlaków turystycznych i dróg wewnętrznych jest możliwe uprawianie turystyki pieszej, rowerowej, narciarskiej i konnej. KPN współpracował z PTTK Sudety Zachodnie oraz GK GOPR w zakresie odpowiedniego oznakowania szlaków turystycznych. Na terenie Parku przebiegało 40 szlaków turystycznych o długości ogółem 136 km i 10 ścieżek edukacyjnych o długości ogółem 61,6 km.

Na niżej wskazanych szlakach turystycznych nie zastosowano żadnych zabezpieczeń przed nielegalną dyspersją turystów (np. barierki, potykacze, trapy, mostki):

- [1] Szlak czerwony od schroniska pod Łabskim Szczytem do Rozdroża pod Wielkim Szyszakiem,
- [2] Szlak czarny od granicy KPN do schroniska pod Łabskim Szczytem,
- [3] Szlak żółty granicy KPN w Zachełmiu przez Żelazny Mostek na Zamek Chojnik,
- [4] Szlak zielony od Żelaznego Mostku, przez Przełęcz Żarską do granicy KPN w Jagniątkowie,
- [5] Szlak droga wewnętrzna Droga Dolna,
- [6] Szlak żółty od Betonowego Mostu do schroniska Nad Łomniczką,
- [7] Szlak niebieski od granicy KPN w Karpaczu drogą Urszuli do Betonowego Mostu,
- [8] Szlak żółty od granicy KPN nad Budnikami na Skalny Stół,
- [9] Szlak żółty od Przełęczy Okraj do granicy KPN na zboczach Czola.

(akta kontroli: tom II, str. 133-153)

Dyrektor KPN wyjaśnił, m.in. że:

Ad 1) Nawierzchnia szlaku w formie bruku oraz system odwodnienia ograniczają potencjalne wydeptywanie poboczy szlaku. Konfiguracja terenu w tej lokalizacji –

⁵⁶ Dalej: GK GOPR.

wąska ścieżka na stromych stokach górskich, jest wyraźnie wytyczona w terenie i tym samym uniemożliwia zbaczanie z tego szlaku i rozdeptywanie jego poboczy; ścieżka ta jest o umiarkowanym ruchu turystycznym, dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany; Ad 2) Szlak ten pokrywa się z przebiegiem szlaku czerwonego (Ad 1). Nawierzchnia szlaku w formie bruku oraz system odwodnienia ograniczają potencjalne wydeptywanie poboczy szlaku. W miejscach, gdzie są zainstalowane wodopusty znajdują się również małe kładki. Konfiguracja terenu w tej lokalizacji – wąska ścieżka na stromych stokach górskich, jest wyraźnie wytyczona w terenie i tym samym uniemożliwia zbaczanie z tego szlaku i rozdeptywanie jego poboczy. Ścieżka ta jest o umiarkowanym ruchu turystycznym, dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany; Ad 3) Nawierzchnia szlaku oraz system odwodnienia (progi odwadniające) ograniczają potencjalne wydeptywanie poboczy szlaku. Konfiguracja terenu w tej lokalizacji – wąska ścieżka w dolinie Choinca ograniczona skałkami - uniemożliwia wydeptywanie na poboczach - dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery. Mostek jest poprowadzony przez potok Choiniec. Ścieżka ta jest o umiarkowanym ruchu turystycznym, dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery; Ad 4) Nawierzchnia szlaku oraz system odwodnienia (progi odwadniające) ograniczają potencjalne wydeptywanie poboczy szlaku. Konfiguracja terenu w tej lokalizacji – wąska ścieżka na stoku, wyraźnie wytyczona w terenie, a po przejściu Przełęczy Żarskiej wyraźna ścieżka między głazami i skałkami (tzw. Piekielna Dolina) ze stopniami skalnymi - uniemożliwia wydeptywanie na poboczach. Ścieżka ta charakteryzuje się umiarkowanym ruchem turystycznym, dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany; Ad 5) Jest to droga leśna trawersująca stoki Szerzawy i Kopistej, wykorzystywana głównie przez rowerzystów. Dobra nawierzchnia z systemem odwodnienia stanowiącym jednocześnie zabezpieczenie przed zejściem z tej drogi. Droga o niskim (lokalnym) ruchu turystycznym, dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany; Ad 6) Szlak biegnący dnem głębokiej doliny o stromym zboczu, wzdłuż potoku, wyraźnie wytyczona w terenie. Nawierzchnia szlaku w dobrym stanie technicznym, brukowana z systemem odwodnienia, który ogranicza potencjalne wydeptywanie poboczy szlaku. Ścieżka ta charakteryzuje się umiarkowanym ruchem turystycznym, dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany; Ad 7) Jest to droga leśna, wyraźnie wytyczona w terenie o bardzo dobrej nawierzchni, w dobrym stanie technicznym, wykorzystywana przez rowerzystów i pieszych, z systemem odwodnienia stanowiącym jednocześnie zabezpieczenie przed zejściem z tej drogi. Droga o umiarkowanym ruchu turystycznym, dlatego nie są tu instalowane potykacze czy bariery. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany; Ad 8) Szlak biegnący wąską ścieżką, wyraźnie wytyczoną w terenie, o niskiej frekwencji turystycznej. Nawierzchnia szlaku o dobrym stanie technicznym (brukowanie) wraz z systemem odwodnienia (przepusty, kładki) ogranicza potencjalne wydeptywanie poboczy szlaku. Konfiguracja terenu w tej lokalizacji – wąska ścieżka na stromych stokach Skalnego Stołu uniemożliwia zbaczanie z tego szlaku i rozdeptywanie jego poboczy. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany; Ad 9) Na odcinku przebiegającym przez teren KPN (ok. 240 m) jest to wąska ścieżka leśna, która na terenie Lasów Państwowych przechodzi w drogę. Ścieżka wyraźnie wytyczona w terenie, panuje tam bardzo niski ruch turystyczny. Stan szlaku jest na bieżąco monitorowany.

(akta kontroli: tom II, str. 154-156)

Kanalizowanie ruchu turystycznego odbywało się poprzez utrzymanie właściwego stanu technicznego szlaków i ich otoczenia, w tym remontów nawierzchni i infrastruktury otoczenia szlaku. Prace te są prowadzone każdego roku, w ramach

zewewnętrznych umów dotyczących zagospodarowania turystycznego i mają na celu zabezpieczenie szlaków przed erozją głównie mechaniczną związaną z działalnością wody i warunków zimowych, utrzymanie czystości na terenie KPN oraz stosowanie różnych sposobów kanalizowania ruchu turystycznego.

Zarządzanie ruchem turystycznym w zakresie jego kanalizacji polegało na:

- a) instalacji barierek drewnianych wzdłuż szlaków przecinających cenne siedliska przyrodnicze (głównie nieleśne);
- b) instalacji wyгородzenia wzdłuż szlaku za pomocą łańcuchów;
- c) instalacji wyгородzenia wzdłuż szlaku z zastosowaniem dedykowanych fladr lub siatek o oczku max. 10 cm i prześwitem ok. 30 cm od gruntu w celu przeciwdziałania antropopresji i wydeptywaniu muraw wysokogórskich i łąk;
- d) budowie i utrzymaniu kładek drewnianych na odcinkach szlaków przecinających ekosystemy hydrogeniczne (powyżej górnej granicy lasy). W KPN jest utrzymywane 3,8 km kładek;
- e) ustawianiu tzw. potykaczy wzdłuż szlaków, na odcinkach, gdzie topografia szlaku sprzyja występowaniu tzw. efektu tyraliery, powodującego rozdeptywanie poboczy szlaku;
- f) ustawianiu tyczek powyżej górnej granicy lasu, umożliwiające bezpieczne przemieszczanie się w osi wyznaczonego szlaku turystycznego w trudnych warunkach pogodowych, ale też stanowiących wspólnie z potykaczami sposób minimalizowania tzw. efektu tyraliery, powodujące rozdeptywanie poboczy szlaku;
- g) budowie i utrzymaniu platform widokowych przy grupach skalnych, zabezpieczających skały przed degradacją pokryw porostowych i roślinności pionierskiej;
- h) stawianiu zapór (np. szlabanów) wraz z oznakowaniem w formie tablic, w miejscach, gdzie szlaki turystyczne przecinają drogi wewnętrzne nieudostępnione dla turystyki;
- i) wprowadzaniu ruchu jednokierunkowego w okresie intensywnego ruchu turystycznego;
- j) utrzymaniu stref wypoczynkowych w dolnych partiach KPN, w celu spowolnienia ruchu turystów w wyższe partie gór (strefy pełnią rolę tzw. spowalniaczy turystów);
- k) odpowiednim oznakowaniu szlaków turystycznych w zakresie zasad udostępniania (bramy wejściowe), możliwości poruszania się z psami oraz uprawiania określonej formy turystyki;
- l) wprowadzeniu regulacji dotyczących organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych na terenie KPN;
- m) utrzymaniu podstrony internetowej dotyczącej turystyki, regulaminu KPN, informacji o zamkniętych szlakach oraz warunków na szlakach.

(akta kontroli: tom II, str. 133-147)

W wyniku oględzin odcinków szlaków turystycznych, tj.: [1] szlaku żółtego na odcinku od Polany do Pielgrzymów na długości 1,6 km; [2] szlaku niebieskiego na odcinku Kocioł Małego Stawu – Droga Jubileuszowa na długości 3,7 km, [3] szlaku czerwonego na odcinku od schroniska Dom Śląski na Śnieżkę na długości 1,1 km, stwierdzono:

[1] szlak żółty od Polany do Pielgrzymów: zabezpieczenia przed nielegalną dyspersją turystów wykonano poprzez: ustawienie drewnianych barierek w celu skanalizowania ruchu turystycznego; wykonanie drewnianych kładek w celu ochrony terenów podmokłych, torfowisk wiszących, poprawę nawierzchni szlaku kamieniem miejscowego pochodzenia. Nawierzchnia szlaku była bez ubytków, na której występujące wzdłuż szlaku drewniane tzw. potykacze zabezpieczyły pobocza szlaku

przed rozdeptywaniem. Wystąpił jeden przypadek rozdeptania szlaku na długości ok. 20 metrów, w miejscu braku tzw. potykaczy. Zastosowano dodatkowe, pomarańczowe tablice na słupach informacyjnych w miejscach krzyżowania się szlaku żółtego z zielonym w celu ukierunkowania dla turystów poruszających się na nartach. Stan techniczny lustrowanego szlaku żółtego był dobry. W nawierzchni szlaku zastosowano system odwodnienia. Podczas terenowego przejścia na szlaku turystycznym odbywał się ruch turystyczny i nie stwierdzono schodzenia turystów ze szlaku, a także tzw. dzikich przejść.

[2] szlak niebieski Kocioł Małego Stawu – Droga Jubileuszowa: zabezpieczenia przed nielegalną dyspersją turystów oraz ochroną turystów w miejscach skarp i stawu polodowcowego wykonano poprzez ustawienie barierek drewnianych w celu skanalizowania ruchu turystycznego i zabezpieczenia stromych skarp oraz wpadnięcia do wody, działania informacyjne poprzez zamontowanie na słupie turystycznym tablicy z oznaczeniem Ochrony Ścisłej oraz zabezpieczenia muraw wysokogórskich poprzez montaż siatek na drewnianych tyczkach w okresie od wiosny do późnej jesieni. Powyżej górnej granicy lasu, wzdłuż szlaku, umieszczono drewniane tyczki kierunkowe, zapewniające bezpieczne poruszanie się w okresie zimowym. Stan techniczny szlaków był dobry, zastosowane rozwiązania stanowiły skuteczną ochronę roślinności w bezpośrednim sąsiedztwie zabezpieczeń.

Na fragmencie Drogi Jubileuszowej stwierdzono:

- odspojenie kamiennego murku oporowego od korony drogi o dł. ok. 4,0 m; fragment ten zabezpieczony był poprzez wbicie metalowych prętów i przywiązania taśmy z fladrami (napisami STOP KPN); nie stanowiło ono zagrożenia dla ruchu turystycznego;
- ubytki muru oporowego o długości ok. 2,0 m w kolejnych trzech miejscach, w których nie zastosowano żadnych zabezpieczeń – co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Podczas oględzin niebieskiego szlaku panował wzmożony ruch turystyczny. Nie stwierdzono poruszania się poza wyznaczonym szlakiem, nie stwierdzono tzw. „dzikich przejść”.

[3] szlak czerwony od schroniska Dom Śląski na Śnieżkę: zabezpieczenia przed nielegalną dyspersją turystów oraz ochroną turystów w miejscach wyeksponowanych – punkty widokowe – strome zbocza oraz ochronę muraw wysokogórskich wykonano poprzez:

- drewniane bariery wraz z tablicami zakazu wejścia w miejscu koncentracji turystów przy schronisku Dom Śląski,
- zawieszenie siatek utrudniających przejście,
- wprowadzenie ruchu jednokierunkowego na szczyt Śnieżki,
- skanalizowanie ruchu turystycznego,
- zabezpieczenie stromych zboczy w celu poprawienia bezpieczeństwa turystów,
- zabezpieczenie punktów widokowych nad urwiskami.

Nawierzchnia szlaku była w stanie dobrym, bez widocznych ubytków z systemem odprowadzania wody opadowej. Murawy wysokogórskie w miejscach, w których wcześniej były rozdeptywane ulegały regeneracji. Podczas dokonywania oględzin na szlaku panował wzmożony ruch turystyczny i nie stwierdzono poruszania turystów poza wyznaczonym szlakiem.

W wyniku oględzin ścieżki edukacyjnej „Śląską Drogą na Śnieżkę” na odcinku Kopa – Śnieżka (poz. 8 według Informacji o szlakach turystycznych i ścieżkach edukacyjnych w KPN) na długości 2,3 km ustalono, co następuje:

Nawierzchnia szlaku była w stanie dobrym, szlak był wyposażony w systemem odprowadzania wody opadowej. Nie występowały ubytki w nawierzchni szlaku,

poboczne rozdeptywania i tzw. „dzikie przejścia”. Pulpity edukacyjne były umieszczone na wysokości umożliwiającej odczytanie informacji historycznych i przyrodniczych dla turystów podczas pieszych wędrówek.

(akta kontroli: tom II, str. 157-186)

3.4. W okresie objętym kontrolą (lata 2019-2023⁵⁷) Straż Parku nałożyła ogółem 312 grzywnien w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 44 720 zł⁵⁸. Podstawą prawną wymierzenia mandatów był art. 127 w związku z art. 15 Uoop.

W 2019 r. wymierzono: sześć mandatów za używanie otwartego ognia (art. 15 pkt 10 Uoop), 18 mandatów za zbiór roślin i grzybów (art. 15 pkt 13 Uoop); pięć mandatów za przebywanie poza wyznaczonymi szlakami (art. 15 pkt 15 Uoop); dwa mandaty za wspinaczkę w miejscu nie wyznaczonym (art. 15 pkt 17 Uoop); osiem mandatów za nieuprawniony wjazd do parku (art. 15 pkt 18 Uoop).

W 2020 r. wymierzono: jeden mandat za płoszenie zwierząt (art. 15 pkt 3 Uoop), jeden mandat za zanieczyszczanie terenu Parku (art. 15 pkt 6 Uoop), 10 mandatów za zbiór roślin i grzybów (art. 15 pkt 3 Uoop), 16 mandatów za przebywanie poza wyznaczonymi szlakami (art. 15 pkt 15 Uoop); cztery mandaty za wprowadzenie psów poza tereny wyznaczone (art. 15 pkt 16 Uoop); 12 mandatów za nieuprawniony wjazd do Parku (art. 15 pkt 18 Uoop); jeden mandat za zakłócenie ciszy (art. 15 pkt 20 Uoop).

W 2021 r. wymierzono: dwa mandaty za zanieczyszczanie terenu Parku (art. 15 pkt 6 Uoop); cztery mandaty za zbiór roślin i grzybów (art. 15 pkt 13 Uoop); 24 mandaty za przebywanie poza wyznaczonymi szlakami (art. 15 pkt 15 Uoop); pięć mandatów za wprowadzenie psów poza tereny wyznaczone (art. 15 pkt 16 Uoop); 19 mandatów za nieuprawniony wjazd do Parku (art. 15 pkt 18 Uoop).

W 2022 r. wymierzono: dwa mandaty za płoszenie zwierząt (art. 15 pkt 3 Uoop); jeden mandat za używanie otwartego ognia (art. 15 pkt 10 Uoop); 44 mandaty za przebywanie poza wyznaczonymi szlakami (art. 15 pkt 15 Uoop); pięć mandatów za wprowadzenie psów poza tereny wyznaczone (art. 15 pkt 16 Uoop); 30 mandatów za nieuprawniony wjazd do Parku (art. 15 pkt 18 Uoop); jeden mandat za biwakowanie poza wyznaczonymi miejscami (art. 15 pkt 23 Uoop).

W 2023 r. (do 31 sierpnia) wymierzono: trzy mandaty za używanie otwartego ognia (art. 15 pkt 10 Uoop); 50 mandatów za przebywanie poza wyznaczonymi szlakami (art. 15 pkt 15 Uoop); 13 mandatów za wprowadzenie psów poza tereny wyznaczone (art. 15 pkt 16 Uoop); 23 mandaty za nieuprawniony wjazd do Parku (art. 15 pkt 18 Uoop); jeden mandat za umieszczenie ogłoszeń reklamowych (art. 15 pkt 19 Uoop); jeden mandat za biwakowanie poza wyznaczonymi miejscami (art. 15 pkt 23 Uoop).

Nie prowadzono kontroli podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Parku. Wszyscy Strażnicy Ochrony Parku posiadali stosowne upoważnienia Dyrektora KPN do nakładania mandatów.

(akta kontroli: tom II, str. 187-196)

3.5. W okresie objętym kontrolą na obszarze Parku nie wystąpiły przypadki bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

(akta kontroli: tom II, str. 197-202)

3.6. Monitoring ruchu turystycznego na terenie KPN był prowadzony systematycznie od 2000 r. W okresie objętym kontrolą był on realizowany za pomocą następujących narzędzi: [1] dane ze sprzedaży biletów wstępu oraz za udostępnianie terenu KPN – ustalenie liczby turystów na terenie KPN; [2] dane z tzw. ecocounterów – ustalenie

⁵⁷ Do 31 sierpnia 2023 r.

⁵⁸ W liczbie 39 i w kwocie 10 300 zł w 2019 r., w liczbie 45 i w kwocie 8 150 zł w 2020 r., liczbie 54 i w kwocie 8 540 zł w 2020 r., w liczbie 83 i w kwocie 8 550 zł w 2022 r. oraz w liczbie 91 i w kwocie 9 180 zł w 2023 r.

struktury przestrzennej i dziennej ruchu turystycznego, oceny trendu; [3] dane z fotopułapek (etap wdrożeniowy) – główny cel to ustalenie skali ruchu pozaszlakowego; [4] dane z aplikacji STRAVA (etap wdrożeniowy) – ustalenie skali ruchu pozaszlakowego według rodzajów aktywności; [5] badania ankietowe (2019/2020/2021) – uzyskanie informacji od turystów na temat preferencji przebywania na terenie KPN.

Od 2022 r. wdrażany był system zarządzania danymi z fotopułapek, którego głównym zadaniem był monitoring fauny. Na fotopułapkach były również rejestrowane aktywności osób. Dane te były przedmiotem analizy co do potencjału wykorzystania w monitoringu ruchu turystycznego w sposób zautomatyzowany (z wykorzystaniem technik sztucznej inteligencji AI).

Dane z systemu STRAVA umożliwiały jakościową wizualizację danych w formie mapy cieplnej, gdzie zaznaczone były główne obszary natężenia określonych typów aktywności turystycznej. Dane z tego serwisu pomagały monitorować służbom Parku natężenie zjawiska nielegalnych zjazdów na nartach skiturowych oraz obecności narciarzy w terenie lawinowym (kwestie bezpieczeństwa).

W wyniku prowadzonych analiz danych z monitoringu ruchu turystycznego zostały zdefiniowane następujące kluczowe problemy dotyczące wpływu turystyki na zasoby przyrodnicze KPN:

- a) poruszanie się poza szlakami (piknikowanie, zbaczanie ze szlaku) – płoszenie zwierząt, niszczenie roślinności (murawy wysokogórskie);
- b) łamanie zakazów przebywania na zamkniętych szlakach turystycznych (np. w okresie lęgowym cietrzewia oraz sokoła wędrownego);
- c) nocna turystyka piesza oraz skiturowa – brak ciszy nocnej dla zwierząt w rejonie Śnieżki i Równi pod Śnieżką, niszczenie roślinności (turyści piesi), zanieczyszczenie światłem;
- d) przeloty bezzałogowych statków powietrznych na terenie Parku bez zgody – płoszenie zwierząt szczególnie w okresie lęgowym;
- e) narciarstwo freeride'owe, turystyka narciarska poza szlakiem (płoszenie zwierząt, tworzenie szlaków migracji średnich drapieźników np. lis, polujących np. na cietrzewia);
- f) prowadzenie psów bez smyczy oraz na szlakach niedostępnych dla wędrowek z psami (płoszenie zwierząt);
- g) nieodpowiednie postawy i zachowania na szlaku ze strony turystów – duża ilość śmieci oraz odchody;
- h) fluktuacyjna (nad)-produkcja ścieków w schroniskach, zaburzająca efektywność działania oczyszczalni ścieków przy schroniskach w wyniku struktury ruchu turystycznego w sezonie wysokim, poza okresem wakacji (czerwiec, wrzesień, październik);
- i) zanieczyszczenie hałasem przez śmigłowce (płoszenie zwierząt).

Zamykanie szlaków turystycznych w KPN wiązało się z warunkami zimowymi oraz z okresem lęgowym ptaków. Niezależnie od natężenia ruchu turystycznego po ogłoszeniu I stopnia zagrożenia lawinowego zamykane były wszystkie szlaki przecinające tory lawin. Szlaki zamykane dla ochrony gatunkowej były corocznie, bez względu na natężenie ruchu turystycznego, od 1 kwietnia i nie krócej niż do 31 maja. W zależności od oceny aktywności lęgowej cietrzewia i sokoła wędrownego Dyrektor KPN podejmował decyzję o ich otwarciu.

(akta kontroli: tom II, str. 203-213)

3.7. W kontrolowanym okresie, przy KPN, działała Rada Naukowa KPN, powołana przez ministra właściwego do spraw środowiska na pięcioletnią kadencję i składała się z 20 członków, wybranych spośród działających na rzecz ochrony przyrody

przedstawicieli nauki, praktyki i organizacji ekologicznych oraz właściwych miejscowo samorządów wojewódzkich i samorządów gminnych⁵⁹.

Rada Naukowa (RN) na pierwszym swoim posiedzeniu wybrała ze swojego grona przewodniczącego, jego zastępcę oraz uchwaliła Regulamin pracy Rady. RN obraduje na posiedzeniach plenarnych, które zwoływane są dwa razy w roku. W okresach pomiędzy posiedzeniami plenarnymi działa Prezydium RN, które podejmuje opinie lub uchwały w ważnych sprawach dla Parku. Ustalenia Prezydium RN przedstawiane są na najbliższym posiedzeniu plenarnym. RN działająca przy Dyrektora KPN, w kontrolowanym okresie, realizowała zadania wynikające z art. 98 ust. 3 Uoop. Opiniowała projekt planu ochrony KPN, opiniowała projekty zadań ochronnych lub projekty zmian do ustanowionych zadań ochronnych dla KPN w okresie przed ustanowieniem planu ochrony, opiniowała projekty tematów badawczych planowanych do realizacji przez KPN lub zewnętrzne instytucje naukowe, opiniowała zakres zadań rzeczowych z zakresu ochrony przyrody, edukacji ekologicznej oraz udostępniania Parku do celów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, a także opiniowała projekty tematyczne, z którymi KPN zamierzał aplikować w funduszach pomocowych. Rada Naukowa wyrażała swoje stanowiska w istotnych sprawach z zakresu zagospodarowania przestrzennego na terenie Parku, w jego otulinie, a także w obszarach poza otuliną Parku, lecz będących zidentyfikowanymi korytarzami ekologicznymi. Rada Naukowa współuczestniczyła w organizacji krajowych i międzynarodowych konferencji z zakresu ochrony przyrody, w szczególności we współpracy z parkiem narodowym po stronie czeskiej (KRNAP), wyrażała swoje stanowiska w sprawie zakresu pozyskiwanej wody pitnej z terenu Parku przy wydawanych przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej pozwoleń wodnoprawnych.

W ocenie Dyrektora KPN współpraca z RN była bardzo dobra i pomocna przy realizacji bardzo złożonych zadań z zakresu ochrony przyrody, edukacji ekologicznej oraz udostępniania Parku. Poszczególni członkowie RN, reprezentując różnorodne dziedziny naukowe lub zawodowe, byli bardzo pomocni przy formułowaniu merytorycznych uzasadnień w trakcie prowadzonych przez Park postępowań administracyjnych, a także przy formułowaniu zaleceń dla podmiotów organizujących na terenie Parku imprezy rekreacyjno-sportowe, realizujących prace badawcze lub z zakresu monitoringu przyrodniczego.

W kontrolowanym okresie nie było przypadków, aby jakiegokolwiek stanowiska, opinie czy zapisy uchwał RN nie były uwzględniane przez Dyrektora KPN.

(akta kontroli: tom II, str. 214-223)

3.8. W okresie objętym kontrolą zrealizowano 62 postępowania o udzielenie zamówień publicznych związanych z ochroną przyrody Parku i zarządzaniem jej zasobami, dotyczących inwestycji służących celom parku narodowego, w tym 21 na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶⁰, tj. 11 w 2019 r., 10 w 2020 r., oraz 41 na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶¹, tj. dziewięć w 2021 r., 20 w 2022 r. i 12 w 2023 r.

⁶²

W wyniku analizy dwóch zamówień publicznych:

⁵⁹ Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 września 2020 r. w sprawie powołania członków Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego (Dz. Urz. Ministra Środowiska poz. 27).

⁶⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.; uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r. (dalej: Pzp).

⁶¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm. (dalej: Pzp).

⁶² Do 18 sierpnia

[1] „Realizacja robót budowlanych II etapu inwestycji Centrum Muzealno-Edukacyjnego Karkonoskiego Parku Narodowego Pałac Sobieszów – Etap II/C”, o wartości 2 749 517,71 zł, z 28 października 2019 r.,

[2] „Zagospodarowanie terenu przy Pałacu Sobieszów na cele edukacyjne - przebudowa zewnętrznych schodów wraz z elementami małej architektury”, o wartości 618 588,41 zł, z 3 listopada 2022 r.,

stwierdzono, że:

działania KPN były zgodne z: wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych⁶³, przepisami: Pzp, aktów wykonawczych do Pzp⁶⁴, odpowiednio w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania, udzielenia, jak i realizacji zamówienia, w tym ewentualnych zmian umowy w sprawie zamówienia publicznego, prawidłowo stosowano/wyłączono zasadę konkurencyjności, KPN miał zabezpieczone środki finansowe na pokrycie inwestycji, podmioty wybrane w postępowaniu przetargowym spełniały kryteria określone w Specyfikacji Warunków Zamówienia, oferta zawierała wymagane dokumenty, KPN w umowie z dostawcą zabezpieczył swój interes prawny, tj. przewidział kary umowne za nieterminową realizację zamówienia.

Szczegółowe badanie dwóch zamówień do których nie miało zastosowanie Pzp, udzielonych w trybie zapytania ofertowego:

[1] „Wycinka drzew niebezpiecznych z użyciem technik alpinistycznych przy Wodospadzie Kamieńczyka”, o wartości 20 000,00 zł, rozstrzygnięcie 26 października 2020 r.,

[2] „Ochrona czynna łąk i hal oraz siedlisk zagrożonych gatunków z rodzaju Hieracium na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego w 2022 r.: wykaszanie łąk ze zbiorem i usunięciem biomasy, nawożenie organiczne z dostawą obornika, usuwanie nalotów drzew i krzewów, wykaszanie rdestowca sachalińskiego ze zbiorem i usunięciem biomasy, zabiegi ochrony czynnej (wykaszanie ze zbiorem i usunięciem biomasy) na powierzchniach próbnych”, o wartości 77 047,20 zł, rozstrzygnięcie 8 czerwca 2022 r.,

wykazało zgodność przeprowadzenia tych zamówień z obowiązującymi w KPN wewnętrznymi regulacjami⁶⁵.

Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dotyczącego inwestycji KPN realizowane były prawidłowo.

(akta kontroli: tom I, str. 224-240, 243-250, 252-283, 285-304, 307-341, 344-393)

3.9. W kontrolowanym okresie KPN prowadził różnorodne rodzaje i formy działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych związanych z przyrodą Parku i potrzebą jej ochrony.

Działania edukacyjne obejmowały: [1] zajęcia w ośrodkach oraz w terenie dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadpodstawowych, studentów, osób dorosłych i seniorów⁶⁶, [2] wydarzenia i imprezy edukacyjne – warsztaty edukacyjne, prelekcje tematyczne, wycieczki edukacyjne, imprezy o charakterze

⁶³ Zarządzenie nr 56/2020 Dyrektora KPN z 31 grudnia 2020 r. w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych o wartości równej lub przekraczającej 130 000 zł.

⁶⁴ W szczególności z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia (Dz. U. z 2020 r. poz. 1282, uchylony z dniem 1 stycznia 2021 r.), obecnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy (Dz. U. poz. 2415, ze zm.).

⁶⁵ Zarządzenie nr 55/2020 Dyrektora KPN z 31 grudnia 2020 r. w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych, do których nie stosuje się przepisów Pzp.

⁶⁶ Liczba uczestników: w 2019 r. – 319, 186 w 2020 r., 227 w 2021 r., 330 w 2022 r. i 294 w 2023 r. (do 31 sierpnia).

festynów, akcje edukacyjne, rajdy edukacyjne, szkolenia, konferencje⁶⁷, [3] konkursy organizowane przez KPN lub współorganizowane przez Park jako partnera dla przedszkoli, rodzin z dziećmi – uczestników pikników, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz harcerzy – uczestników rajdów⁶⁸.

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą: liczba zwiedzających ekspozycje i uczestników zajęć edukacyjnych wyniosła: w 2019 r. – 48 462, w 2020 r. – 18 347, w 2021 r. – 16 105, w 2022 r. – 23 401, w 2023 r. (do 31 sierpnia) – 36 911; liczba uczestników wydarzeń i imprez edukacyjnych wyniosła: w 2019 r. – 6 469, w 2020 r. – 8 336, w 2021 r. – 6 162, w 2022 r. – 11 726, w 2023 r. (do 31 sierpnia) – 17 424.

KPN prowadził także działania informacyjne i promocyjne poprzez: [1] stronę internetową i profile w mediach społecznościowych, tj. stronę www.kpnmab.pl wraz z blogiem pałacowym informującym o postępie realizacji i działalności CPE⁶⁹, profil KPN na Facebooku⁷⁰, profil KPN na Twitter/X⁷¹, profil KPN na Instagram⁷², Kanał KPN na YouTube⁷³, Kanał KPN na Spotify⁷⁴, [2] publikacje drukowane w liczbie 59, w tym kalendarze na każdy rok, kwartalnik „Karkonosze”,

w 2019 r.: „Panorama Karkonoszy”, „Atlas Georóżnorodność i geoatrakcje Karkonoskiego Parku Narodowego i otuliny”, „Karkonoski Park Narodowy” – minialbum, „Karkonosze – skały i krajobraz”, „Granit – od magmy do kamienia w służbie człowieka”, „Przyroda Karkonoskiego Parku Narodowego” – monografia, „60 postaci na 60 lat KPN”, „100 przyrodniczych osobliwości Karkonoszy”, „Wyjątkowe góry, wyjątkowi ludzie” – wydawnictwo jubileuszowe;

w 2020 r.: „Przewodnik geoturystyczny po Karkonoskim Parku Narodowym” w języku polskim i czeskim, „Minerały polskich Karkonoszy” w języku polskim i czeskim, „Rośliny Karkonoskiego Parku Narodowego” w języku polskim i czeskim, „Zwierzęta Karkonoszy” w języku polskim i czeskim, „Ptaki Karkonoszy” w języku polskim i czeskim, ulotka „Zatrzymać inwazję” w języku polskim i czeskim, „Zielona Strategia i Plany Działań dla Karkonoszy i Kotliny Jeleniogórskiej” (publikacja PDF);

w 2021 r.: Mapa szlaków dopuszczonych do wędrówek z psami, folder do wystawy multimedialnej „Karkonosze” w Małej Stajni, zeszyt edukacyjny „Zielona energia parku”, Atlas Karkonoszy, poster edukacyjny (infografika) „Czy przeżyje przyroda na Śnieżce?”;

w 2022 r.: Zestaw do oznaczania trzmieli „O trzmielach. Szkoła przyjazna trzmielom”, ulotka „Bezpieczna zima”, ulotka „Bezpieczne lato”;

w 2023 r.⁷⁵: Wystawa „Pałac Sobieszów”, wystawa „Klimatyczne Karkonosze”, ulotka „Centrum Przyrodniczo-Edukacyjne KPN”, „Klimatyczne Karkonosze”, zeszyt edukacyjny „Zostań zarządcą majątku Schaffgotschów” do ścieżki edukacyjnej wokół Pałacu Sobieszów.

Na terenie KPN zorganizowano 10 ścieżek edukacyjnych, dydaktycznych oraz przyrodniczych, tj.: [1] Ścieżka przyrodnicza na Szrenicę, [2] Ścieżka do wodospadu Szklarki, [3] Ścieżka przyrodnicza na ekosystemach leśnych KPN, [4] Ścieżka dydaktyczna „Na Górę Chojnik”, [5] Ścieżka dla dzieci i młodzieży „Na Górę Chojnik”, [6] Ścieżka „Wokół Kotłów Wielkiego i Małego Stawu”, [7] Ścieżka edukacyjna

⁶⁷ Liczba uczestników: w 2019 r. – 43, 29 w 2020 r., 29 w 2021 r., 44 w 2022 r. i 108 w 2023 r. (do 31 sierpnia).

⁶⁸ Liczba uczestników: w 2019 r. – ośmiu, dwóch w 2020 r., czterech w 2021 r., dwóch w 2022 r. i czterech w 2023 r. (do 31 sierpnia).

⁶⁹ Liczba wpisów na blogu CPE wynosiła od 10 w 2019 r. do 56 w 2023 r. (do 31 sierpnia).

⁷⁰ Liczba postów wynosiła od 1 525 w 2019 r. do 1 492 w 2022 r. i 1 057 w 2023 r. (do 31 sierpnia).

⁷¹ Liczba postów wynosiła od 593 w 2019 r. do 1 129 w 2022 r. i 837 w 2023 r. (do 31 sierpnia).

⁷² Liczba postów wynosiła od 577 w 2019 r. do 1 189 w 2022 r. i 1 020 w 2023 r. (do 31 sierpnia).

⁷³ 95 kanałów w kontrolowanym okresie.

⁷⁴ Sześć podcastów w kontrolowanym okresie.

⁷⁵ Do 31 sierpnia.

„Dziedzictwo epoki lodowcowej”, [8] Ścieżka dydaktyczna „Śląską drogą na Śnieżkę”, [9] Ścieżka turystyczna „Dolina Wilczego Potoku”, [10] Ścieżka geoturystyczna we wschodnich Karkonoszach – z 96 przystankami edukacyjnymi.

(akta kontroli: tom II, str. 394-405)

3.10. W KPN zidentyfikowano utrudnienia w realizowaniu zadań związanych z ochroną przyrody i udostępnianiem obszaru Parku:

- [1] niewłaściwe granice KPN⁷⁶,
- [2] zbyt mały wpływ Dyrektora Parku na działania w otulinie KPN⁷⁷,
- [3] brak ustawowych kompetencji Dyrektora Parku do zarządzania wodami płynącymi na terenie KPN⁷⁸,
- [4] brak uprawnień organu administracji publicznej dla pracowników służby parku narodowego⁷⁹,
- [5] brak dostępu funkcjonariuszy Straży Parku do bazy PESEL⁸⁰,
- [6] zbyt niskie kwoty mandatów za wykroczenia popełniane na terenie KPN⁸¹,
- [7] brak jednolitych zasad w zakresie opłat za wstęp do parku narodowego po polskiej i czeskiej stronie granicy⁸²,
- [8] różne regulacje w zakresie wprowadzania psów na teren KPN i KRNP⁸³,
- [9] brak wystarczających środków finansowych na realizację ustawowych zadań KPN⁸⁴,
- [10] presja samorządów lokalnych na zwiększanie liczby osób odwiedzających teren KPN⁸⁵,

⁷⁶ Granice KPN nie są wytyczone w oparciu o jednolite jednostki fizjograficzne, lecz w oparciu o sztuczną infrastrukturę, jak drogi, linie podziału powierzchniowego, inne granice sztuczne. Z całej powierzchni Karkonoszy, która po polskiej stronie wynosi ponad 22 tys. ha, w granicach KPN znajduje się niecałe 6 tys. ha. Stan ten bardzo utrudnia realizację ochrony przyrody, szczególnie w przypadku ochrony dużych ssaków, w tym gatunków drapieżnych, a także wielu gatunków ptaków, które dla swojej obecności potrzebują większych arealów niż teren Parku. KPN podejmuje ciągle działania w celu powiększenia terenu Parku (ostatnie powiększenie nastąpiło 1 stycznia 2016 r. o powierzchnię 471 ha). Na przeszkodzie stoi zapis UoP (np. art. 10 ust. 2), który mówi o konieczności uzyskania zgody organów uchwalodawczych jednostek samorządu terytorialnego.

⁷⁷ Otulina parku nie posiada statusu formy ochrony. W przypadku KPN są tereny zarządzane głównie przez Lasy Państwowe oraz gminy. Kompetencje dyrektora parku narodowego w stosunku do otuliny są bardzo ograniczone (uzgadnianie dokumentów planistycznych oraz projektów urządzania lasu, lecz wyłącznie w zakresie mającym wpływ na ochronę przyrody w parku narodowym). W przypadku niekorzystnych granic parku narodowego, brak istotnego wpływu na działania w otulinie parku utrudnia skuteczność ochrony przyrody.

⁷⁸ Kompetencje te otrzymał dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, który prowadzi postępowania administracyjne w zakresie użytkowania wód, również na terenie parku narodowego. Rozdział tych kompetencji prowadzi do sprzecznych ustaleń, często niekorzystnych dla przyrody parku, szczególnie w zakresie sposobu i wielkości poboru wód do celów pitnych z terenu KPN oraz zrzutu ścieków z oczyszczalni. Dyrektor parku narodowego może wyrazić wyłącznie swoją opinię w tych sprawach.

⁷⁹ Brak tych uprawnień powoduje, że znaczna część postępowań administracyjnych w zakresie ochrony przyrody, dotyczących terenu parku narodowego prowadzonych jest przez inne organy: regionalny dyrektor ochrony środowiska, wojewódzki inspektor ochrony środowiska, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Stanowisko KPN wyrażane jest wyłącznie w postaci opinii, a nie uzgodnienia.

⁸⁰ Utrudnia to identyfikację osób podejrzanych o popełnienie wykroczenia lub przestępstwa na terenie parku narodowego.

⁸¹ Niskie kwoty za wykroczenia zachęcają bardziej zamożnych obywateli do świadomego popełniania wykroczeń na terenie KPN, jak np. wjeżdżanie samochodami, quadami, motokrosami lub skuterami śnieżnymi na teren Parku, jazda na nartach w ternach zakazanych, nielegalna wspinaczka.

⁸² KPN jest parkiem transgranicznym, gdzie niektóre szlaki turystyczne (np. grzbietowy szlak przyjaźni polsko-czeskiej) przebiegają częściowo po polskiej, częściowo po czeskiej stronie granicy.

⁸³ Po stronie polskiej, pies musi być prowadzony na uwięzi. Pojęcie uwięzi po stronie czeskiej ma inną definicję. Jeżeli pies idzie przy nodze i jest karny uważane, że jest na uwięzi.

⁸⁴ Budżet państwa pokrywa jedynie około 20% potrzeb KPN na realizację ustawowych zadań. Pozostałe środki Park wypracowuje w zakresie własnym, a brakujące środki pozyskuje w drodze aplikacji wniosków do funduszy pomocowych (UE, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusz Leśny i inne). Pracochłonność oraz złożoność aplikacji projektów bardzo absorbuje wielu pracowników służby parku narodowego kosztem czasu na realizację ustawowych czynności w zakresie ochrony przyrody, edukacji ekologicznej oraz udostępniania parku narodowego.

⁸⁵ KPN jest jednym z najbardziej odwiedzanych parków narodowych w Polsce (2,5 mln/6 tys. ha). Rozbudowa infrastruktury hotelowej, a szczególnie presja deweloperów na budowę nowych apartamentowców, powodują stały napływ turystów, którzy wywierają presję na teren parku narodowego.

- [11] presja samorządów i inwestorów na budowę nowej infrastruktury narciarskiej i wyciągowej na terenie Parku oraz w otulinie KPN⁸⁶,
[12] niska świadomość ekologiczna części turystów,
[13] utrudnienia w nabywaniu gruntów cennych pod względem przyrodniczym poza granicami Parku.

(akta kontroli: tom II, str. 406-408)

3.11. Skuteczność realizowanych zadań związanych z ochroną przyrody Parku, tj. zapewnienie zachowania i ochrony jego różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

KPN realizował zabiegi ochronne zgodnie z planem ochrony. Zabiegi ochronne zmierzały do realizacji celów określonych w planie ochrony oraz minimalizowania oddziaływania zagrożeń. Skuteczność zabiegów ochronnych potwierdzały wyniki systemu monitoringu przyrodniczego w KPN.

W Parku monitorowano osiągnięcie/utrzymanie określonych w planie ochrony: wskaźników właściwego stanu zbiorowisk małopowierzchniowych, zwierząt, gatunków roślin, łąk śródleśnych i hal.

I tak:

Monitoring zbiorowisk małopowierzchniowych wykonany w 2021 r.:

- [1] ziołorośla górskie, 10 stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[2] ziołorośla paprociowe, 12 stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[3] traworośla trzcinnika górskiego, sześć stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[4] traworośla trzcinnika owłosionego, 13 stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[5] zbiorowiska torfowisk subalpejskich ombrotorficznych i reglowych minerotroficznych, cztery transekty, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[6] murawy halne i murawy acydofilne, 14 stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[7] zbiorowiska wydepczyskowe, trzy stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[8] wyleżysko z płonnikiem śnieżnym, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[9] zbiorowisko źródlisk z klasy Montio-Cardamineteae, 15 stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych;
[10] borówczyska bażynowe, 15 stanowisk, monitoring wykonany, w miesiącach lipiec-sierpień – nie modyfikowano działań ochronnych.

Monitoring zwierząt:

- [1] bielik, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę

⁸⁶ Park mierzy się z ciągłą presją ze strony samorządów lokalnych oraz inwestorów na przekształcanie nowych terenów leśnych i nieleśnych (lasy, łąki, pastwiska) pod zabudowę turystyczną, hotelową, apartamentową oraz nowe wyciągi turystyczne i narciarskie.

wniosków o udostępnienie KPN do celów imprez sportowych i rekreacyjnych i analizę planowanych zabiegów ochronnych pod kątem występowania gatunku;

[2] sokół wędrowny, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez czasowe zamykanie wybranych odcinków szlaków turystycznych oraz modyfikację lokalizacji i terminów imprez sportowych, turystycznych, badań naukowych, mogących mieć wpływ na gatunek;

[3] puchacz zwyczajny, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez modyfikację lokalizacji i terminów imprez sportowych, turystycznych, badań naukowych, mogących mieć wpływ na gatunek;

[4] sóweczka zwyczajna, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[5] puszczyk zwyczajny, od stycznia 2019 r. monitoring wykonywany corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych pod kątem występowania gatunku;

[6] uszatka zwyczajna, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[7] uszatka błotna, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[8] włośnatka zwyczajna, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie w miesiącach luty-lipiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych w zakresie występowania gatunku;

[9] dzięcioł zielonosiwy, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach luty-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych w zakresie występowania gatunku;

[10] dzięcioł czarny, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach luty-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[11] świergotek łąkowy, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach luty-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[12] siwerniak, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach kwiecień-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[13] płochacz halny, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach kwiecień-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych w zakresie występowania gatunku;

[14] drozd obroźny, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach kwiecień-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[15] orzechówka zwyczajna, monitoring wykonywany, od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach kwiecień-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[16] czeczotka zwyczajna, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach kwiecień-czerwiec, monitoring wykonany, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[17] podróżniczek, monitoring wykonywany od stycznia 2022 r., corocznie w miesiącach kwiecień-czerwiec, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych;

[18] cietrzew zwyczajny, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez czasowe zamykanie wybranych odcinków szlaków turystycznych, modyfikację lokalizacji i terminów imprez sportowych, turystycznych, badań naukowych, mogących mieć wpływ na gatunek i dostosowanie lokalizacji zabiegów związanych z poprawą jakości siedliska gatunku według miejsc występowania;

[19] niepylak apollo, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez poprawę warunków siedliskowych: koszenie łąk, odkraczanie, wypas owiec i krów;

[20] wilk szary, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę wniosków o udostępnienie KPN do celów imprez sportowych i rekreacyjnych, analiza planowanych zabiegów ochronnych pod kątem występowania gatunku. Wstrzymanie odstrzałów redukcyjnych jeleniowatych;

[21] wydra europejska, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez analizę planowanych zabiegów ochronnych pod kątem występowania gatunku;

[22] ryś euroazjatycki, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie, wyniki monitoringu – w latach 2019-2023 nie zaobserwowano żadnego osobnika, modyfikowano działania ochronne poprzez wstrzymanie redukcji sarny;

[23] gatunki łowne: jeleni, sarna, dzik, monitoring wykonywany od stycznia 2019 r., corocznie, wyniki monitoringu – modyfikowano działania ochronne poprzez wstrzymanie odstrzałów redukcyjnych w związku z bytowaniem grupy rodzinnej wilków.

Monitoring gatunków roślin:

[1] dzwonek karkonoski, 11 stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV⁸⁷, modyfikowano działania ochronne poprzez stosowanie siatek zabezpieczających przed wydeptywaniem i zabezpieczenie w Karkonoskim Banku Genów⁸⁸;

[2] przytulia sudecka, cztery stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – FV, modyfikowano działania ochronne poprzez stosowanie siatek zabezpieczających przed wydeptywaniem i zabezpieczenie w KBG;

⁸⁷ Stan właściwy jako jeden z symboli oceny parametrów stanu ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 64, poz. 401, ze zm.).

⁸⁸ Dalej: KGB

[3] gnidosz sudecki, osiem stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – FV, modyfikowano działania ochronne poprzez budowę drewnianych barierek zabezpieczających przed wydeptywaniem, eutrofizacją i zaśmiecaniem. Zbiór nasion do KBG;

[4] czosnek syberyjski, pięć stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG;

[5] czosnek siatkowaty, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁸⁹ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG i zabezpieczenie w KBG;

[6] gęsiówka alpejska, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹⁰ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG i zabezpieczenie w KBG;

[7] welnianeczka alpejska, cztery stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹¹ – modyfikowano działania ochronne poprzez budowa drewnianych barierek zabezpieczających przed wydeptywaniem, eutrofizacją i zaśmiecaniem;

[8] rzeżucha Opitza, trzy stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[9] rzeżucha rezedolistna, pięć stanowisk, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[10] turzyca patagońska, cztery stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹² – modyfikowano działania ochronne poprzez budowę drewnianych barierek zabezpieczających przed wydeptywaniem, eutrofizacją i zaśmiecaniem oraz zabezpieczenie w KBG;

[11] irga pospolita, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹³ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[12] zmienka górska, cztery stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór jednego osobnika i zarodników do KBG;

[13] świetlik maleńki, trzy stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez budowę drewnianych barierek

⁸⁹ 2023 r.: FV – stan właściwy, poprawa stanu w porównaniu do 2018 r.; 2018 r.: U1 – stan niezadowolający, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. z powodu panującej suszy.

⁹⁰ U2 – stan zły, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. z powodu postępującego przesuszenia siedliska (zmiany klimatu).

⁹¹ 2023 r.: FV – stan właściwy dla całej populacji; 2018 r.: FV – stan właściwy dla całej populacji; U1 – stan niezadowolający, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. (na dwóch stanowiskach) z powodu bliskości szlaku turystycznego.

⁹² 2023 r.: FV – stan właściwy dla całej populacji; 2018 r.: FV – stan właściwy dla całej populacji; U1 – stan niezadowolający, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. (na dwóch stanowiskach) z powodu bliskości szlaku turystycznego.

⁹³ U2 – stan zły, bez zmian, zgryzanie przez jeleniowate pomimo trudno dostępnej lokalizacji.

zabezpieczających przed wydeptywaniem, eutrofizacją i zaśmiecaniem oraz zbiór nasion do KBG;

[14] goryczuszka polna, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[15] kuklik górski, trzy stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez stosowanie siatek zabezpieczających przed wydeptywaniem i zabezpieczenie w KBG;

[16] szarota drobna, trzy stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹⁴ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[17] jałowiec halny, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹⁵ – modyfikowano działania ochronne poprzez ustawienie drewnianej bariery zabezpieczającej przed łamaniem i zgryzaniem przez jelenie oraz zbiór fragmentów pędów (gałęzi) do KBG;

[18] czeremcha skalna, dwa stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹⁶ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG i zabezpieczenie w KBG;

[19] dziewięciornik błotny, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[20] biedrzynek skalny, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[21] żebrowiec górski, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG;

[22] różeniec górski, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG;

[23] różanecznik alpejski, jedno stanowisko monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – brak, pierwsza edycja monitoringu w 2023 r., modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór fragmentów pędów i zabezpieczenie w KBG;

[24] porzeczka skalna, dwa stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹⁷ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG i zabezpieczenie w KBG;

⁹⁴ FV – stan właściwy dla całej populacji; U1 – stan niezadowolający, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. (na jednym stanowisku) – procesy geomorfologiczne zagrażają populacji, ale jednocześnie dzięki nim powstają odpowiednie dla gatunku siedliska.

⁹⁵ U2 – stan zły, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. z powodu zamierania starych pędów. Jednocześnie obecne są żywe, młode pędy.

⁹⁶ U2 – stan zły, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. z powodu zgryzania przez jeleniowate (jelenie i sarny), a także pojawienia się fitopatogenów.

⁹⁷ U1 – stan niezadowolający, U2 – stan zły, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. z powodu zgryzania przez jeleniowate (jelenie i sarny).

[25] malina moroszka, dwa stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹⁸ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór fragmentów kłączy;

[26] wierzba zielna, dwa stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG;

[27] wierzba lapońska, dwa stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu⁹⁹ – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG i zabezpieczenie w KBG;

[28] skalnica mchowata, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG;

[29] skalnica bazaltowa, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu – stan FV, modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG;

[30] skalnica śnieżna, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu¹⁰⁰ – modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG, pozytywne efekty wysiewów prowadzonych we wcześniejszych latach;

[31] skalnica naprzeciwlistna, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu¹⁰¹ – modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG;

[32] przetacznik alpejski, dwa stanowiska, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu¹⁰² – modyfikowano działania ochronne poprzez zbiór nasion do KBG;

[33] rozrzutka alpejska, jedno stanowisko, monitoring wykonany w miesiącach lipiec-sierpień 2018 r., lipiec-sierpień 2021 r. i lipiec-sierpień 2023 r., wyniki monitoringu¹⁰³ – modyfikowano działania ochronne poprzez zabezpieczenie w KBG i zastosowanie nowej metody hodowli.

W Parku monitorowano osiągnięcie/utrzymanie określonych w planie ochrony wskaźników właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000.

I tak:

[1] Jeziora lobeliowe. Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne – monitoring powierzchni wykonany w 2021 r. na podstawie analizy ortofotomapy z 2022 r. – ocena ekspercka pracowników Parku,

[2] Suche wrzosowiska – monitoring wykonany w 2021 r. Ocena stanu ochrony właściwa – bez zmian w stosunku do poprzednich obserwacji;

⁹⁸ FV – stan właściwy dla całej populacji; U2 – stan zły, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. (na jednym stanowisku) z powodu panującej suszy.

⁹⁹ FV – stan właściwy dla całej populacji, U1 – stan niezadawalający na dwóch stanowiskach, U2 – stan zły, pogorszenie stanu w porównaniu do 2013 r. (na jednym stanowisku) – populacja na stanowisku zamiera prawdopodobnie z powodu wieku – nie są widoczne inne czynniki.

¹⁰⁰ U1 – stan niezadawalający, poprawa stanu w porównaniu do 2013 r. Widoczne pozytywne efekty prowadzonego w poprzednich latach wysiewu nasion, część wysianych roślin kwitnie i owocuje.

¹⁰¹ U1 – stan niezadawalający, bez zmian, z powodu postępującego przesuszenia siedliska (zmiany klimatu).

¹⁰² 2023 r.: FV – stan właściwy; 2018 r.: FV – stan właściwy, U1 – stan niezadawalający (jedno stanowisko) z powodu panującej suszy.

¹⁰³ 2023 r.: U1 – stan niezadawalający, poprawa stanu w porównaniu do 2018 r., rośliny w dobrej kondycji; 2018 r.: U2 – stan zły, bez zmian.

[3] Wysokogórskie borówczyska jeżynowe – monitoring wykonany w 2021 r. Ocena stanu ochrony właściwa – bez zmian w stosunku do poprzednich obserwacji;

[4] Sudeckie zarośla kosodrzewiny – monitoring wykonany w 2021 r. Ocena stanu ochrony właściwa;

[5] Subalpejskie zarośla wierzby lapońskiej lub śląskiej – monitoring wykonany w 2021 r. Brak zmian w stosunku do 2011 r. i 2016 r.;

[6] Wysokogórskie murawy acydofilne i bezwapienne wyleżyska śnieżne, w tym podtypy siedlisk występujące na obszarze Parku: zespół turzycy tęgiej i kostrzewy niskiej, zespół mietlicy skalnej, zespół turzycy tęgiej i bliźniczki psiej trawki, wyleżyska śnieżne płonnika górskiego, zespół wierzby zielonej – monitoring wykonany w 2021 r. Wszystkie wskaźniki oceniono na FV;

[7] Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, w tym podtypy siedlisk występujące na obszarze Parku: murawy bliźniczkowe, murawy śmiałka pogiętego, w latach 2017-2023 – ocena wykonana w 2017 r. Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono na FV;

[8] Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, w tym podtypy siedlisk występujące na obszarze Parku: ziołorośla miłosny górskiej, ziołorośla paprociowe wietlicy alpejskiej, traworośla trzcinnika leśnego w latach 2017-2023 – ocena wykonana w 2017 r. – brak zmian;

[9] Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, w tym podtyp siedliska występujący na obszarze Parku: łąki rajgrasowe – monitoring wykonany w 2021 r. Wyniki badań wskazują na niewielkie zmiany kompozycji oraz bogactwa gatunkowego na większości powierzchni;

[10] Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie, w tym podtyp siedliska występujący na obszarze Parku: łąki konietlicowe – monitoring wykonany w 2021 r. Wyniki badań wskazują na niewielkie zmiany kompozycji oraz bogactwa gatunkowego na większości powierzchni;

[11] Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), w tym podtypy siedlisk występujące na obszarze Parku: mszar kępowy z torfowcem magellańskim, zespół torfowca kończystego i wełnianki pochwowatej, zespół wełnianeczki darniowej, zespół bażyny obupłciowej i wełnianeczki darniowej, zespół wełnianki pochwowatej i torfowca Russowa – monitoring wykonany w 2021 r. Ocena wszystkich wskaźników była właściwa;

[12] Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, w tym podtypy siedlisk występujące na obszarze Parku: zespół kwaśnej młaki turzycowej, zespół turzycy dzióbkwatej i torfowca kończystego, alpejski zespół turzycy pospolitej, zespół płonnika pospolitego i trzęslicy modrej, zespół situ cienkiego i torfowca kończystego, zespół wełnianki wąskolistnej i torfowca kończystego wykonany w latach 2017-2023 – ocena wykonana w 2017 r. Płaty roślinności torfowiskowej są dobrze wykształcone, brak istotnych zagrożeń i zmian;

[13] Obniżenia na podłożu torfowym, w tym podtypy siedlisk występujące na obszarze Parku – monitoring wykonany w 2016 r. i 2021 r. Wszystkie wskaźniki ocenione na FV;

[14] Pionierskie murawy na skałach krzemianowych – monitoring wykonany w latach 2017-2019. W badanym siedlisku nie stwierdzono znaczących zmian.

W 2021 r., mimo wymogu określonego w art. 31 Uoop, nie przekazano Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska danych dotyczących oceny realizacji ochrony obszaru Natura 2000 w odniesieniu do obszaru specjalnej ochrony ptaków (ostatni raport dotyczący „dyrektywy ptasiej” został przekazany przez KPN w 2018 r. – nie zawarto w nim jednak, wymaganych w ww. przepisach, informacji

o wpływie działań ochronnych na stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 oraz wyników monitorowania i nadzoru tych działań – co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom II, str. 409-418, 428-436)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku oględzin szlaku niebieskiego Kocioł Małego Stawu – Droga Jubileuszowa, na Drodze Jubileuszowej stwierdzono ubytki muru oporowego w trzech miejscach, w których nie zastosowano żadnych zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości osób korzystających ze szlaku.

Działając na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, poinformowano Dyrektora KPN o stwierdzeniu możliwości bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego związanych z brakiem zabezpieczenia w trzech miejscach ubytków muru oporowego na szlaku niebieskim, na Drodze Jubileuszowej – Kocioł Małego Stawu. Miejsca te zostały w wyznaczonym terminie tymczasowo zabezpieczone i oznakowane fladrami.

Dyrektor KPN wyjaśnił, że kapitalny remont Drogi Jubileuszowej, w tym odtworzenie muru oporowego wymaga działania skorelowanego czasowo z planami prac remontowych IMGW na szczycie Śnieżki, co jest planowane na lata 2024 – 2025.

(akta kontroli: tom II, str. 183 - 186)

2. W 2021 r., mimo wymogu określonego w art. 31 Uoop¹⁰⁴, nie przekazano Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska (GDOŚ) danych dotyczących oceny realizacji ochrony obszaru Natura 2000 w odniesieniu do obszaru specjalnej ochrony ptaków. Ostatni raport dotyczący „dyrektywy ptasiej” został przekazany przez KPN w 2018 r., nie zawarto w nim jednak wymaganych w ww. przepisie informacji o wpływie działań ochronnych na stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 oraz wyników monitorowania i nadzoru tych działań.

Dyrektor KPN wyjaśnił, że obszar Natura 2000 Karkonosze PLC020001 składa się z obszaru Karkonoskiego Parku Narodowego oraz z obszaru zlokalizowanego w otulinie parku narodowego poza jego rdzennym obszarem (nad którym nadzór sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu). Zaznaczył, że Dyrektor Parku nie jest organem administracji rządowej niezespolonej w odróżnieniu do regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Z tego też powodu – w jego ocenie – kompetencje obu tych organów nie są jasno rozdzielone i różnią się w zakresie nadzoru nad obszarem Natura 2000 w świetle zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁰⁵. Podał, że w praktyce ocenę realizacji ochrony obszaru Natura 2000, zawierającą informacje dotyczącą podejmowanych działań ochronnych oraz wpływu tych działań na stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 Karkonosze, a także wyniki monitorowania i nadzoru tych działań sporządza i przekazuje do GDOŚ regionalny dyrektor ochrony środowiska, korzystając również z informacji uzyskanych od Dyrektora Parku, aby nie dochodziło do dublowania informacji i zachowania

¹⁰⁴ Zmiana zapisu art. 31 Uoop na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1890), wskazała, iż obowiązki określone w tym artykule dotyczą od 15 października 2023 r. (dzień wejścia w życie wskazanej ustawy) regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

¹⁰⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, ze zm.

prawidłowych danych w Raporcie. Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) realizując zadania dla Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w zakresie wykonywania monitoringu siedlisk dla obszaru Natura 2000 Karkonosze PLC020001 występował do Karkonoskiego Parku Narodowego o zezwolenia na wykonanie monitoringów siedlisk na terenie KPN oraz umieszczał w Systemie Informatycznym Monitoringu Gatunków i Siedlisk Przyrodniczych harmonogram prac planowanych do realizacji w ramach monitoringu siedlisk przyrodniczych. Karkonoski Park Narodowy posiada dostęp do systemu GIOŚ za pomocą tzw. modułu użytkownika zewnętrznego Systemu Informatycznego Monitoringu Gatunków i Siedlisk Przyrodniczych (SI MGSP). Moduł użytkownika zewnętrznego SI MGSP wspomaga i koordynuje wymianę informacji pomiędzy organami prowadzącymi monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych w zakresie planowanych prac oraz uzyskanych wyników. W związku z powyższym KPN tak planował realizację własnych prac monitoringowych, aby nie dochodziło do jednoczesnego wykonywania tych samych monitoringów na obszarze Parku realizowanych przez dwa podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000 Karkonosze PLC020001. Współpraca polegała również na bezpośredniej realizacji monitoringu siedlisk przyrodniczych przez KPN – w 2021 r. KPN był wykonawcą monitoringu na zlecenie GIOŚ (umowa na monitoring siedlisk 4060, 4070).

(akta kontroli: tom II, str. 157-176, 180-186, 409-423, 428-515)

OCENA CZĄSTKOWA

KPN prawidłowo realizował zadania związane z ochroną przyrody i zarządzaniem jej zasobami, które przyczyniły się do zachowania i ochrony ich zasobów przyrodniczych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: [1] braku zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości w miejscu ubytków muru oporowego w trzech lokalizacjach na Drodze Jubileuszowej szlaku niebieskiego Kocioł Małego Stawu – Droga Jubileuszowa; [2] niewywiązania się w 2021 r. z obowiązku określonego w art. 31 Uoop, przekazania GDOŚ danych dotyczących oceny realizacji ochrony obszaru Natura 2000 w odniesieniu do obszaru specjalnej ochrony ptaków (ostatni raport dotyczący „dyrektywy ptasiej” został przekazany przez KPN w 2018 r.).

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Zatrudnianie pracowników KPN z zachowaniem trybu konkursowego przewidzianego w regulacjach wewnętrznych dotyczących funkcjonowania kontroli zarządczej.
2. Zapewnienie właściwego stanu technicznego muru oporowego na Drodze Jubileuszowej szlaku niebieskiego Kocioł Małego Stawu – Droga Jubileuszowa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 28 listopada 2023 r.

Kontroler
Maria Ossowska
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

.....
podpis